

Nacionalni kurikularni svet

Področna kurikularna komisija za osnovno šolo

*Predmetna kurikularna komisija za spoznavanje
okolja*

**Osnovna šola s
prilagojenim
izobraževalnim
programom**

UČNI NAČRT ZA PRILAGOJEN IZOBRAŽEVALNI PROGRAM Z ENAKOVREDNIM IZOBRAZBENIM STANDARDOM ZA GLUHE IN NAGLUŠNE

za predmet **SPOZNAVANJE OKOLJA**

1. razred: 105 ur
2. razred: 105 ur
3. razred: 105 ur

Maj 2003

PRIPRAVILA PREDMETNA KURIKULARNA KOMISIJA ZA SPOZNAVANJE OKOLJA

dr. Dušan Krnel, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta, predsednik

Karmen Cunder, Zavod RS za šolstvo, strokovna tajnica

mag. Dušan Vrščaj, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta

dr. Milica G. Antić, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta

Darja Rakovič, VVE Prule, Ljubljana

Marina Janjac, OŠ Metlika

Alenka Velkavrh, OŠ Narodnega heroja Maksa Pečarja, Ljubljana

Lektor: Tine Logar

Prilagoditve za prilagojen izobraževalni program z enakovrednim izobrazbenim standardom so pripravili:

Jana Papež, CSG OE OŠ in vrtec Ob parku, Maribor

Irma Nemec, Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana

Ljuba Šuštaršič, Center za korekcijo sluha in govora Portorož

Metoda Kolar, Zavod RS za šolstvo

KAZALO

- 1. Opredelitev predmeta**
- 2. Splošni cilji predmeta**
- 3. Operativni cilji predmeta**

3. 1 Prvi razred
3. 2 Drugi razred
3. 3 Tretji razred

4. Katalog znanja

4. 1 Temeljni standardi znanja ob zaključku poučevanja predmeta
4. 2 Minimalni standardi znanja po razredih
 4. 2. 1 Prvi razred
 4. 2. 2 Drugi razred
 4. 2. 3 Tretji razred

5. Priloga

- 5.1 Specialno didaktična priporočila
5. 2. Spremljanje in ocenjevanje dosežkov
 5. 3 Časovni okvir
 5. 4 Kako uporabljamo učni načrt

1. OPREDELITEV PREDMETA

Predmet spoznavanje okolja je zasnovan tako, da pokaže vso kompleksnost, raznolikost in prepletenost dejavnikov, ki delujejo v človekovem naravnem in družbenem okolju. Predstavlja nadaljevanje in usmerjanje spontanega otroškega raziskovanja sveta ter odkrivanja prepletenosti ter soodvisnosti v pojavih in procesih, v naravnem in v družbenem okolju. Znanje, ki nastaja iz neposrednih izkušenj v okolju ali prek medijev, se pri pouku razširja in pogloblja.

Spoznavanje okolja združuje procese, postopke in vsebine, s pomočjo katerih spoznavamo svet, v katerem živimo. Predmet je hkrati vir informacij o okolju, odkriva in utrjuje pa tudi poti, kako več zvedeti ter kako znanje povezovati in uporabiti, zato je spoznavanje okolja eden izmed temeljnih nosilcev spoznavnega razvoja v prvem triletju osnovne šole. V njem so združene vsebine različnih znanstvenih področij, tako naravoslovnih in tehničnih (kemija, fizika, biologija, informatika, tehnika in tehnologija), kot družboslovnih (zgodovina, geografija, komunikologija, sociologija, etnologija, ekonomija in politologija). Vsebine predmeta so zasnovane na temeljnih pojmi, ki omogočajo nadgrajevanje v predmetih naravoslovje in tehnika ter predmetu družba v drugem triletju in v naravoslovnih in tehničnih ter družboslovnih predmetih v tretjem triletju.

Pestrost vsebin in dejavnosti ter predlaganih metod poučevanja in učenja omogoča integracijo vsebin in smiselno povezovanje z matematiko, slovenskim jezikom, glasbeno, likovno in športno vzgojo.

2. SPLOŠNI CILJI PREDMETA

Najbolj pomembna splošna cilja predmeta sta **spoznavanje okolja** in **razvijanje spoznavnega področja razvoja**. Uresničujeta se z **aktivnim** spoznavanjem okolja. V ožjem smislu je to spoznavanje dejstev, oblikovanje pojmov in povezav, kar vodi v znanje in razumevanje ter v uporabo znanja o **naravnem in družbenem okolju**. Širše spoznavno področje vključuje razvijanje procesov, **spособnosti in postopkov**, ki omogočajo bogatenje izkušenj, njihovo obdelavo in povezovanje. Cilj predmeta spoznavanje okolja je zato tudi organizacija pouka (ustvarjanje pogojev in priložnosti), ki bo omogočal razvijanje sposobnosti (spretnosti) in postopkov: primerjanja, razvrščanja, urejanja, merjenja, zapisovanja podatkov, napovedovanja in sklepanja, eksperimentiranja ter sporočanja. Ob tem se razvija odnos do dejstev, in tolerantnost do negotovosti, odprtost za sprejemanje tujih zamisli in občutljivost za dogajanja v naravnem in družbenem okolju. Zlasti slednje - občutljivost na dogajanja v okolju - naj bi se razvilo v zavedanje o pomembnosti človekovega premišljenega ravnanja tako v medosebnih kot **družbenih odnosih in v odnosu do narave**. Predmet spoznavanje okolja naj bi razvijal tolerantnost do drugačnih in upoštevanje načela enakosti spolov. Eden od pomembnih splošnih ciljev je tudi **ohranjanje naravnega okolja in sonaravno gospodarjenje z njim**.

S predlaganimi metodami in oblikami dela se ob spoznavnih ciljih uresničujejo tudi splošni cilji pouka v prvem triletju, med njim zlasti socialni (komunikacija, odnosi med učenci in učiteljem) motivacijski (radovednost), razvijanje delovnih navad (kako se učiti), moralno-etični cilji (norme v vedenju, reševanje etičnih nasprotij), ustvarjalnost (eksperimentiranje), telesno gibalni cilji (ročne spretnosti, varnost pri delu) in čustveni cilji (pozitivna samopodoba, odnos do narave).

Poleg omenjenih so cilji predmeta tudi:

- spoznavanje samega sebe in drugih (kot posameznika, posameznice); svojega mikro in makrookolja (družina, razred, šola, kraj, država); kompleksnost odnosov med ljudmi (ljubezen, spoštovanje, sodelovanje, konflikti ...)
- razvijanje spoštljivega in strpnega odnosa do drugačnih in spoštovanje načela enakosti spolov

- razvijanje spoštljivega odnosa do naravnega, kulturnega in družbenega okolja;
- ugotavljanje obstoja in dojemanje pomena pravil družbenega življenja, človekovih pravic in dolžnosti
- pridobivanje spoznanja, da se ljudje in družba skozi čas spreminjajo
- pridobivanje občutka, da smo del zgodovine, ki jo tudi oblikujemo ter zapuščamo prihodnjim generacijam
- spoznavanje različnih pisnih in ustnih virov informacij, prek katerih si pridobivamo in širimo znanje o preteklosti
- seznanjanje z lokalno preteklostjo
- seznanjanje s pomembnejšimi dogodki v preteklosti
- odkrivanje in spoznavanje žive in nežive narave, njene raznolikosti, povezanosti in spremenljivosti
- oblikovanje pozitivnega odnosa do živih bitij in narave kot celote
- razvijanje odgovornega odnosa do okolja in spodbujanje interesa za varovanje narave
- spoznavanje živih bitij in njihovih življenjskih okolij
- spoznavanje človeka kot sestavnega dela narave
- spoznavanje lastnega telesa in prepoznavanje osnovnih delov človeškega telesa
- seznanjanje s pomenom zdravlja za človeka in z načini ohranjanja zdravlja
- odkrivanje in spoznavanje značilnosti domače pokrajine in življenja ljudi v tej pokrajini ter razvijanje spoznanj o človekovem spreminjanju okolja
- usposabljanje za pravilno in varno obnašanje v prometu
- razvijanje sposobnosti orientacije v naravni in grajeni pokrajini
- razvijanje pozitivnega odnosa do pokrajine, ki nas obdaja;
- spoznavanje osnovnih značilnosti zemljevidov kot pripomočka za orientacijo v pokrajini
- razvijanje sposobnosti za lastno raziskovalno delo in osvajanje postopkov: opazovanje, razvrščanje, merjenje, eksperimentiranje, raziskovanje, sporočanje
- spoznavanje lastnosti teles in snovi ter razlikovanje med njimi
- spoznavanje spreminjanja lastnosti teles in snovi
- spoznavanje gibanja teles in sil, ki nanje delujejo
- spoznavanje orientacije v prostoru, gibanja Sonca, Lune in Zemlje
- spoznavanje vremena
- merjenje časa
- spoznavanje lastnosti svetlobe
- spoznavanje lastnosti zvoka
- razvijanje sposobnosti za pridobivanje, obdelavo in uporabo podatkov in informacij s pomočjo informacijske tehnologije
- raziskovanje, oblikovanje in gradnja preprostih tehničnih predmetov s sestavljankami in gradivi; spoznavanje lastnosti gradiv ter orodij in pripomočkov za njihovo obdelavo
- preučevanje sestavin in delovanja tehničnih naprav ter spoznavanje zvez med tehničnimi principi in naravoslovnimi zakonitostmi
- organiziranje dela, delovnega mesta, spoznavanje pravil varnega dela, razvijanje ročnih spretnosti
- pridobivanje znanja in veščin grafičnega sporočanja v naravoslovju in tehniki

Pri **gluhih in naglušnih** učencih je za doseg ciljev potrebno:

- določiti strategijo uspešnih metodičnih postopkov (dejavnosti) za doseganje temeljnih in znotraj njih minimalnih standardov znanj (ciljev),

- pri načrtovanju dela upoštevati učenčeve govorno-jezikovne posebnosti,
- prilagajati (vsaj v začetku) učbenike in delovne zvezke,
- učencu ponuditi vzorce, modele usvajanja (z besedo, s kretnjo, s pisano besedo in risbo),
- učencu dati možnost, da se izkaže.

Zvok se pojavlja v učnih vsebinah od prvega do devetega razreda osnovne šole, zato ga tudi pri gluhih in naglušnih učencih obravnavamo. Specifičnost naših učencev pa zahteva poseben pristop k realizaciji cilja spoznajmo zvok.

Rehabilitacija gluhih in naglušnih učencev vključuje **poslušanje**, kot temeljni cilj in edino pot k razvoju govora. Poslušanje je element, ki našemu učencu ni dan z rojstvom, ampak se ga mora naučiti.

MODEL POSLUŠANJA

1. ZAZNAVA – sposobnost reagirati na pričakovane ali nepričakovane zvoke in glasove:

- spontano zaznavanje zvoka,
- selektivno zaznavanje zvoka,
- zaznavanje anomatopej,
- zaznavanje in prepoznavanje glasov.

Učenec se preprosto odzove na prisotnost ali odsotnost zvoka.

2. RAZLIKOVANJE – sposobnost suprasegmentalnega poslušanja, to je razlikovanja jakosti, trajanja in frekvence zvoka.

3. PREPOZNAVANJE ZVOKA.

4. RAZUMEVANJE – sposobnost razumeti govor.

Osvajanje poslušanja je odvisno od veliko činiteljev. Vsak učenec naj sledi individualnemu načrtu, ki ga izdelata njegov terapevt.

3. OPERATIVNI CILJI PREDMETA

3. 1. PRVI RAZRED

OPERATIVNI CILJI	PRIMERI DEJAVNOSTI	PREDLAGANE VSEBINE	SPECIALNODIDAKTIČNA PRIPOROČILA	MEDPREDMETNE POVEZAVE
KDO SEM				
- prepoznavajo podobnosti in razlike med ljudmi - znajo se predstaviti in o sebi povedati osnovne podatke (ime, priimek, naslov)	- opazujejo razlike in se primerjajo po velikosti, barvi las, barvi oči ipd. - po predstavitvi ugotavljajo koliko je v razredu dečkov, koliko deklic, itd.	človek - posameznik, kot enkratno in neponovljivo živo bitje	V razredu učitelj (učiteljica) ter učenci in učenke izdelajo histograme in preglednice in tabele, s katerimi prikažejo stanje po posameznih izbranih lastnostih (višina, barva las, spol). Pod vodstvom učitelja (učiteljice) izvedejo situacijsko igro vlog (npr. predstavljanje). Cilj je razvijanje strpnosti do drugačnih in krepitev pozitivne samopodobe gluhih in naglušnih učencev.	likovna vzgoja, slovenščina, matematika
JAZ IN TI, VI IN MI				
- spoznajo pomen pravil družbenega življenja (od pravil iz otroških iger, pravil v šoli, do pravil družbenega življenja) - spoznavaajo, da za pravila obstajajo določeni vzroki	- navajajo primere pravil, ki jih že poznajo - pogovarjajo se o tem, da na mnogih področjih veljajo določena pravila - primerjajo pravila, ki veljajo v športu, doma, v šoli, še kje	pravila družbenega življenja (v družini, v šoli, v kulturnem okolju)	Poseben poudarek je na spoznanju, da tudi v razredu oz. v šoli veljajo določena pravila. Pri pogovorih lahko uporabljamo knjižice s pravili v športu in šolska pravila. Lahko si pomagamo z ogledi videoposnetkov, AVGS-metodo, s fotografijami ali pa izpeljemo pogovor ob igri vlog.	športna vzgoja, likovna vzgoja
- spoznajo, da ima vsak človek pravice in dolžnosti - spoznavaajo razliko med morati in smeti - spoznavaajo razlike med pravicami in dolžnostmi - spoznavaajo pomen dane obljube - spoznavaajo kaj je laž in kaj resnica - prepoznavajo različne čustvene izraze pri sebi in drugih (veselje, navdušenje, strah, jeza, žalost)	- pogovarjajo se o enakih pravicah, o pravicah otrok v družbi (do varnosti, nedotakljivost telesa, do šolanja), doma (do zaščite, da so preskrbljeni, pravica do igre), v šoli (do razlage) - pogovarjajo se o dolžnostih, ki jih imajo doma, v šoli - pogovarjajo se o tem, kaj se zgodi, če se (ne) držimo danih obljub, če lažemo ali govorimo resnico - ob različnih situacijah se pogovarjajo o svojih čustvih	pravice in dolžnosti otroka	Pri pogovorih uporabljamo Unicefove in druge knjižice o otrokovih pravicah. Aktivnosti izpeljemo z igrami vlog. Za pogovor izkoristimo predvsem trenutne situacije v razredu.	

• spoznajo pomen sporazumevanja • razvijajo sposobnosti za sporazumevanje • spoznavajo, da je treba upoštevati tudi interese in potrebe drugih	• pogovarjajo in dogovorijo se o tem, kaj, kdaj in kako bodo delali skupaj • pogovarjajo se o različnih mnenjih in pogledih (prav je, da si to povedo in se o tem pogovorijo) • pogovarjajo se in ugotavljajo, kaj se lahko zgodi, če se spor ne razreši • razvijajo čut odgovornosti za opravljanje dogovorjenega	sporazumi in nesporazumi med ljudmi	Pomagamo si z različnimi videoposnetki, (reševanje konfliktov v risankah, zgodbicah in pravljičah). Skupaj izdelajo urnik svojega dela.	
• prepoznavajo različne oblike družinskih skupnosti in razvijajo strpen odnos do njih • poznajo poimenovanja in medsebojne povezave v družini • vedo, kdo je brat, sestra, starši, stari starši, otrok, sin, hčerka itn.	• pogovor o različnih vrstah družin in starševstva • iz primerov v literaturi, iz lastnih izkušenj ali iz primerov, ki jih poznajo, navajajo primere (pravih) bioloških staršev, krušnih staršev (enega ali obeh). Pogovor o družini (v družini lahko živijo stari starši in drugi sorodniki, otroci lahko živijo samo z mamo ali samo z očetom, lahko imajo brate in sestre ali pa ne).	družine različnost družinskih skupnosti, člani družine	Pogovor o družinah in starševstvu vodimo ob fotografijah, filmih, branju zgodb, igranju vlog, AVGS-metoda. Učenci lahko narišejo svoje (ali pa iz literature) družinsko deblo (eno ali dve generaciji), lahko ga pripravijo s pomočjo fotografij.	
JAZ IN MOJA ŠOLA				
• poznajo ime šole, v katero hodijo, poznajo imena in priimke učiteljev in učiteljic ter vzgojiteljic, ki jih učijo • spoznajo različne prostore in delavce v šoli (telovadnica, jedilnica, učilnica, zbornica, ravnateljeva pisarna, garderobe itd.) • doživljajo sebe kot del razreda, razred pa kot skupnost • poznajo osnovna šolska pravila	• obhodijo različne prostore v šoli • ugotavljajo namembnost šolskih prostorov • seznani se s šolskimi pravili (pravice in dolžnosti učencev in učenek) • urejajo svojo učilnico	šola, učitelji - učiteljice, šolska pravila	Skupaj z učiteljem (učiteljico) si ogledajo šolske prostore.	

PRAZNUJEMO				
doživljajo in spoznavajo, da so nekateri dnevi v letu posebno pomembni, ker so jim ljudje (kot posamezniki ali v določenem okolju, državi) pripisali poseben pomen	- pripovedujejo in naštevajo, kateri so za njih pomembni dnevi v letu: (rojstni dnevi, obletnice ipd.) - obeležijo dan šole in dan državnosti - pogovarjajo se o različnih praznikih ob koncu koledarskega leta ali drugih prilikah (božič, novo leto, velika noč, dan spomina na mrtve,...) in se s tem pripravljajo na njihovo praznovanje	prazniki	Poudarek naj bo na tem, kar je učencem in učenkam najbolj razumljivo, izhajajo naj iz sebe. Pogovarjajo naj se o tem, kako praznujemo. Praznike omenjamo ob posameznih praznikih ali pred njimi. Pri dejavnostih uporabljamo videoposnetke in AVGS-metodo, filme, fotografije, koledarje ipd. Učenkam in učencem je potrebno razložiti, da nekatere praznike praznujemo ali obeležujemo vsi (npr. državni prazniki), nekatere pa ne: eni so osebni prazniki (npr. rojstni dan), nekatere praznujemo v okviru družine, nekatere samo v določenem kraju (npr. lokalni prazniki), nekatere pa ljudje obeležujejo ne glede na to kje živijo (npr. mednarodni dan Zemlje, mednarodni dan žensk). Nekateri praznike pa praznujejo tisti, ki verujejo - to so verski prazniki. Temeljno priporočilo je, naj učitelji in učiteljice seznanjajo učence in učenke z različnimi, tudi velikimi verskimi prazniki, ki se praznujejo v našem okolju. Seznanja naj se jih s tem, kdo praznuje, kako in zakaj. Do vseh omenjenih praznovanj je treba izkazovati strpen in spoštljiv odnos. Obeležijo pa se naj le s tistimi dejavnostmi učencev in učenk, ki so sprejemljive za vse, zaradi možnosti njihovih različnih doživetij in razlag (npr. pirhi, potica za veliko noč). V okolju ali razredu z otroki drugih ver se omeni in na enak način obeleži tudi njihove glavne praznike. Prav zato, ker se v našem okolju praznujejo tudi nekateri verski - krščanski prazniki, je država v zakonu opredelila tudi dela proste dneve z namenom, da bi bilo tistim, ki jih praznujejo, omogočeno, da to tudi storijo. V državno -javno šolo sodi praznovanje v smislu obeleževanja državnih praznikov (v skladu z zakonom o državnih praznikih).	slovenščina, likovna vzgoja

MOJA PRETEKLOST				
• razlikujejo preteklost in sedanost v svojem življenju • osvajajo in uporabljajo nekatere osnovne izraze za časovno opredeljevanje dogodkov, kot so: prej, potem, včeraj, danes, jutri, teden, dnevi v tednu	• pogovarjajo se o svoji preteklosti • dejavnosti z igračami, albumi, slikanicami, spominskimi knjigami ipd. iz njihovega zgodnjega otroštva • nizanje fotografij po časovnem zaporedju • primerjanje posameznikovih fotografij iz različnih starostnih obdobj • prebiranje zgodb, ki opisujejo zaporedje aktivnosti v dnevu, tednu • izdelovanje časovnega traku otrokovega dne • skupno načrtovanje in pregled opravljenih aktivnosti v enem tednu (naš tedenski koledar)	moja preteklost: dogodki iz mojega življenja, zaporedje dejavnosti v šoli	Kadar učenec (učenka) govori o sebi, moramo spoštovati njegovo/ njeno zasebnost. Pomembni dogodki v njihovem življenju so lahko: kdaj sem se rodil/ a, kdaj mi je zrasel prvi zob, kdaj sem shodil/ a, kdaj sem začel/ a hoditi v vrtec, šolo, nova prijateljstva, kdaj sem izgubil/ a prvi mlečni zob, kdaj sem dobil/ a brata ali sestro, znanja, ki sem si jih pridobil/ a. Poudarek je na zaznavanju cikličnih sprememb in ne na spoznavanju imen dni v tednu. Učenci in učenke naj sodelujejo pri načrtovanju aktivnosti in imajo možnost vsebinskega, časovnega in prostorskega sooblikovanja.	slovenščina, likovna vzgoja, glasbena vzgoja, matematika
BILO JE NEKOČ				
• spoznavajo, da je bilo življenje ljudi v preteklosti drugačno	• ob slikovnem gradivu in na podlagi pripovedovanj svojih (starih) staršev ter informacij iz različnih medijev primerjajo življenje takrat in danes	življenje ljudi v preteklosti, bivališča in delo ljudi	Glede časovne dimenzije predlagamo 20. stoletje (največje tehnološke in strukturne spremembe). Kot slikovno gradivo naj se uporabijo tudi umetniške reprodukcije.	slovenščina, likovna vzgoja, glasbena vzgoja

	• ogledi starih hiš (opazovanje, primerjanje) • risanje starejše hiše (npr. z ogljem, svinčnikom ipd.) • poslušanje zgodb (izmišljenih ali resničnih) • igranje s konstrukcijskimi zbirkami (gradovi ipd.) • gledanje risanke in/ali filmov z zgodovinsko vsebino			
--	---	--	--	--

JAZ IN NARAVA					
- primerjajo živa bitja ter okolja, v katerih žive, in spoznavajo sebe kot enega izmed njih - odkrivajo, da je življenje živih bitij odvisno od drugih bitij in od nežive narave - spoznavajo, da obstajajo zelo velika in zelo majhna bitja	- iskanje, odkrivanje, opazovanje, raziskovanje živih bitij v njihovih okoljih v okolici šole in doma, v učilnici - opazovanje in opisovanje zunanjih delov svojega telesa ter primerjanje z živalmi - urejanje gojilnic ter oskrbovanje in negovanje rastlin in živali v njih - postavljanje in oskrbovanje ptičjih krmilnic in gnezdilnic - opazovanje slik in filmov rastlin in živali - upodabljanje staršev in mladičev živali - oponašanje živali	bližnja okolja in živa bitja v njih (izbor iz življenjskih okolij: travnik, vrt, sadovnjak, vinograd, gozd, park, stoječa in tekoča celinska voda, morje, kmetija) domače živali in ljubljenci, rastline v razredu in doma, zunanji deli telesa	Poudarek je na neposrednem spoznavanju živih bitij v učencem poznanih okoljih, v naravi in v gojilnicah. Omejimo se na okolja, ki so v bližini šole, vendar upoštevamo, da bo učenec do konca triade spoznal travnik, vrt, sadovnjak, vinograd, gozd, park, stoječo in tekočo celinsko vodo, morje in kmetijo. Vrstni red in globina spoznanj je specifična za vsako šolo in je odvisna od geografskega položaja in okolice šole. Pri opazovanju učence usmerjamo v zunanje lastnosti organizmov, ki jih lahko sami opazijo brez teoretičnih razlag. Spodbujamo jih k odkrivanju preprostih povezav med rastlinami, živalmi in okoljem. Nudimo jim možnosti, da imenujejo in na sebi pokažejo lego najpomembnejših organov, vendar tega od njih ne zahtevamo. Spodbujamo pozitivna čustva do živih bitij in z zgledom odpravljamo predsodke.	slovenščina, matematika	
sledijo spreminjanju žive in nežive narave	- obiskovanje travnika, vrta, parka ... v različnih obdobjih - opazovanje sebe, rastlin in živali, kako rastejo in se spreminjajo - risanje razvoja rastline v enakomernih časovnih intervalih in izdelava časovnega traku	narava se spreminja, živali in rastline v letnih časih, dejavnosti človeka, vezane na letni čas, rast in razvoj rastlin, živali in človeka	Poudarek je na spremembah v naravi in soodvisnosti žive in nežive narave ter na odvisnosti človeka od sezonskega spreminjanja narave. Učenec (učenka) naj doživlja in spoznava postopnost sprememb v svojem okolju.	slovenščina, matematika, likovna vzgoja	
spoznavajo lastnosti žive in nežive narave	zbiranje, primerjanje, urejanje zbirk rastlin, živali in njihovih ostankov, predmetov iz različnih materialov in snovi	živa in neživa narava	Omogočamo izkušnje z najraznovrstnejšimi predmeti, materiali in snovmi.	slovenščina, matematika,	

- odkrivajo, da živali potrebujejo za življenje vodo, hrano in zrak - spoznavajo, da rastline potrebujejo za življenje vodo in svetlobo, mnoge tudi prst - spoznavajo, da živali jedo rastline, druge živali ali oboje - spoznavajo, da je hrana potrebna za rast in delovanje - znajo pripraviti napitek in preprosto jed	- urejanje gojilnic za živali - sajenje, sejanje in potikanje rastlin v lončke, korita, na šolskem vrtu - negovanje in skrb za živali in rastline v gojilnicah in v naravi - pogovor o živalih in rastlinah, ki jih imajo doma - neškodljivo eksperimentiranje z rastlinami in živalmi v gojilnicah - pripravljanje in opisovanje preprostih jedi in pijač	rastline potrebujejo svetlobo, vodo, zrak, prst, živali potrebujejo hrano, vodo, zrak, za aktivnost in rast potrebujemo hrano, živali jedo druga živa bitja, nekatera živila je treba pripraviti	Pozornost usmerjamo na stvari in procese, ki jih živali in rastline potrebujejo, da ostanejo žive. Izkusijo naj čim več različnih povezav med rastlinami in živalmi v smislu pretoka snovi in energije, prek rastlin do živali, vendar pojmov pretok snovi ter energija ne uporabljamo in ne razlagamo. Učenci in učenke pri tej starosti pripisujejo svoje potrebe in občutke živalim, zato jim pozornost usmerimo na drugačnost potreb ter vživljanje in domišljijско pogovarjanje o tem, kako živali vidijo ali občutijo svet okoli sebe (npr. kaj vidi mravlja).	slovenščina,
spoznavajo, kako sami in drugi ljudje vplivajo na naravo in kako lahko dejavno prispevajo k varovanju in ohranjanju naravnega okolja in k urejanju okolja v katerem živijo	- ogled smetišča, gradbišča, kamnoloma in/ ali drugačnih posegov naravo - ločeno shranjevanje odpadkov - opazujejo in pogovarjajo se o urejenosti okolja in kaj lahko sami za to storijo	okoljska vzgoja, človek spreminja okolje	Spodbujamo k odkrivanju preprostih povezav med človekom in okoljem. Neposredno naj izkusijo, kako človek spreminja naravno okolje in kako se zmanjšuje in slabša življenjski prostor za živa bitja, ki so tam živela.	
JAZ IN ZDRAVJE				
- spoznavajo, da jim uživanje različne zdrave hrane, telesne vaje in počitek pomagajo ohraniti zdravje - spoznavajo, da nekatere stvari, ki jih dobijo v telo iz okolja, lahko škodijo - spoznavajo pomen redne nege telesa - vedo, da z umivanjem rok in zob zmanjšajo količino nevarnih snovi in drobnih bitij, ki lahko pridejo v telo ali se prenesejo na druge ljudi	- izvajanje telesnih vaj - pogovarjanje o boleznih, ki so jih preboleli - opazovanje drobnih živih bitij s povečevali - preventivno vedenje pri jedi in pri različnih opravilih	ohranjanje zdravja, kdaj smo bolni, preventivno vedenje, prehrana	Zdrav način življenja in preventivno vedenje naj učenci osvajajo ob vsakdanjem delu. Gradimo spoznanje, da obstajajo bitja - mikrobi, ki jih ne morejo videti, in nekatera od njih nam lahko škodijo. Opazovanje drobnih bitij s povečevali in pogovor, kaj bi lahko videli z močnejšo povečavo, učencem pomaga ustvarjati predstavo o mikrobih.	

POGLEDAM NAOKROG				
• opazujejo in spoznavajo prometne poti v okolici šole • spoznajo za pešce in kolesarje pomembne prometne znake v okolici šole • spoznajo pravila varne hoje (skupinske, ob odrasli osebi, po pločniku, kjer ni pločnika, prečkanje ceste ipd.) • razumejo pomen vidnosti v prometu, v povezavi z ustavljanjem vozila in nošenja rumene rutice in kresničke • spoznavajo obnašanje sopotnika v različnih prevoznih sredstvih	• sprehodi po okolici šole, ogled sprehajalnih poti, pločnikov in označenih cestnih prehodov • namizne igre, dramatizacije in simuliranje situacij s prometno vsebino • varen prehod čez semaforiziran ali le označen prehod čez cesto • gledanje filmov in fotografij in ob tem voden pogovor o opazovani situaciji na cesti oz. v prometu • pogovori o vožnji v osebni avtomobilu in v sredstvih javnega prevoza	promet in varnost v prometu, obnašanje v prometu	Najprej naj učenci in učenke te vsebine spoznavajo ob pogovorih in igrah v razredu, kasneje pa ob sprehodih po okolici šole in poteh, po katerih prihajajo v šolo. Uporabljajo, vadijo in upoštevajo prometne predpise oz. pravila obnašanja pešcev, kolesarjev in otrok na rolerjih v prometu. Posebno pozornost namenimo varnosti gluhih in naglušnih v prometu. Na šolskem dvorišču lahko preizkušajo, kako se hitreje ustavijo - na kolesu, rolerjih ali peš - tekmovanje v hitrosti in ustavljanju. Vidnost lahko preizkušajo, tako da v zatemnjenem prostoru opazujejo, katere barve se bolje vidijo - temne ali svetle. Pred delom v temnem prostoru je gluhih in naglušnim učencem potrebno podrobno razložiti, kaj naj opazujejo. V temi ni možno odgledovanje in zato ni možna komunikacija z našim učencem. Ogled poti in nevarnih prometnih točk.	matematika, slovenščina
• spoznavajo okolico šole in poti v šolo	• sprehodi po okolici šole, opazovanje in risanje različnih objektov in njihove namembnosti • opazovanje različnih stavb in njihove starosti oz. ohranjenosti, namembnosti in tipa gradnje (trgovina, stanovanjska hiša, blok, delavnica ipd.)	okolica šole - do koder nam seže pogled	Učenci in učenke lahko te vsebine spoznavajo tudi takrat, ko spoznavajo promet. Učitelj (učiteljica) naj jih na opazovanja najprej pripravi.	likovna vzgoja, slovenščina
• spoznavajo osnovne pojme v zvezi s površjem v neposredni okolici šole • spoznavajo, da človek okolje spreminja (površje, voda, zrak)	• neposredno opazujejo bližnjo okolico šole in imenujejo oblike, ki jih vidijo - dolina, hrib, ravnina, grič, potok, reka, kje se površje spušča, kje se dviga, je ravno, strmo, položno • modeliranje geografskih oblik v peskovniku • preproste skice opazovanih oblik, npr. potoka ali hribov v peskovniku	osnovne površinske oblike v okolici šole (hrib, dolina ipd.)	Osnovne reliefne oblike navezujemo na preprosta opazovanja pokrajine, ob sprehodih opazujemo, ali se teren dviguje ali spušča, ali je okolica ravna ali hribovita ipd. Opazujejo lahko, kam se kotili žoga na šolskem dvorišču. Ob modeliranju se učenci in učenke prvič srečajo s simboli. Tudi pri risanju skic uporabljajo osnovne, slikovne simbole. Rišejo grafomotoričnim sposobnostim primerno.	slovenščina

KAJ ZMOREM NAREDITI				
- odkrivajo in določajo lastnosti snovi in teles - znajo opisati telo ali snov z nekaj lastnostmi, razvrstijo telesa in snovi po eni spremenljivki - preoblikujejo z gnetenjem valjanjem, rezanjem	- pripravljanje zbirk snovi (les, kamnine, steklo, tekstil, ipd.) in predmetov (okrogli predmeti, oglati, gladki, hrapavi, ipd.) - opisovanje lastnosti, razvrščanje po eni spremenljivki in operacijsko določanje lastnosti: plovnost - oblikujejo telesa iz plastelina, gline, testa, opisujejo lastnosti pred in po preoblikovanju	lastnosti teles: velikost, teža, oblika; lastnosti snovi: barva, otip (gladko - hrapavo, trdo - mehko, toplo - hladno), vonj	Individualno delo, uporaba "raziskovalnih škatel", ali skupinsko urejanje zbirk. Individualno opisujejo in razvrščajo. Lastnosti določajo s preizkušanjem (operacijsko določanje).	matematika, slovenščina
- spoznavajo lastnosti tekočin - znajo prelivati tekočine, naštetih glagole, ki so povezani z dejavnostmi s tekočinami	prelivanje tekočin, primerjanje s presipanjem sipkih snovi, uporaba različnih posod za tekočine, mešanje tekočin	lastnosti tekočin: nimajo stalne oblike; tekočine ki se z vodo mešajo, in tiste, ki se z vodo ne mešajo; tekočine, ki na vodi plavajo, in tekočine, ki v vodi potonejo	Učitelj (učiteljica) vodi raziskovanje in eksperimentiranje. Primerne tekočine so: voda, olje, sirup, tekoči detergent. Prelivajo vodo v različne posode. Sklepajo na količino vode po obliki posode.	
- povezujejo lastnosti gradiv in načine obdelave - uporabljajo orodja, pripomočke in postopke za obdelavo gradiv (papir, glina, mavec, plodovi, semena, slama) - vedo, da se je za delo treba pripraviti in po delu pospraviti	- preoblikovanje papirja s pregibanjem: izdelava letala, vrtopirja ipd. - rezanje papirnih gradiv (papirja in tankega kartona), zvezdice, geometrijski liki, rože, prepletanje v kite, verige, ipd. - spajanje z lepljenjem in spajanjem s sponkami - oblikovanje iz naravnih gradiv: plodov, slame, semen ipd. - ulivanje mavca: v glini oblikujejo mozaik, ga zalijejo z mavcem in premažejo z glinenim mlekom	zveza med lastnostjo gradiv in načini obdelave, varno in urejeno delovno mesto ter pravilno ravnanje z opremo in gradivi	Za nemoteno delo so potrebna različna orodja in pripomočki. Teh mora biti toliko, da učenci in učenke med delom ne bodo ostajali praznih rok. Za vsako delo se primerno zaščitijo, zaščitijo delovno površino in vzdržujejo red na delovnem mestu. Uporabljajo varne postopke dela. Poskrbijo za odpadke.	likovna vzgoja

opazujejo, opisujejo in poimenujejo lastno gibanje, gibanje živali in igrač	- gibanje in opazovanje ter poimenovanje gibanja: hoja, tek, skok, preskok, poskakovanje na eni nogi, hoja po štirih, plazenje, plezanje, skakanje v globino, valjanje - analiza gibanj: gibanje udov okrog sklepov, opazovanje gibanja živali, igrač in posnemanje tega gibanja - opazovanje in pogovor, kaj vse se giblje	gibanje otrokovega telesa, gibanje je spreminjanje lege dela telesa ali položaj telesa, gibi, ki so samostojni (del telesa) ali povezani	Del pouka lahko poteka na prostem, na igralih in šolskem dvorišču. Zbirka igrač v razredu lahko nastaja s postopnim darovanjem igrač.	športna vzgoja,
- spoznavajo spreminjanje gibanja - vedo, da na nekatera gibanja lahko vplivajo - znajo napovedati posledico svojega ravnanja	premikanje predmetov s potiskanjem in vleko, spreminjanje smeri, ustavljanje in povzročanje gibanja	spreminjanje gibanja v odvisnosti od otrokovega delovanja, gibanje lahko pospešimo ali zavremo, povzročimo ali ustavimo	Eksperimentiranje z modeli vozil, igračkami in žogami. Poudarek je na tem, kaj moramo narediti, da vozilo ustavimo ali da spremeni smer. Na vozilo deluje sila, ki mu spremeni smer.	
- spoznavajo delovanje tehničnih igrač - znajo razstaviti in sestaviti preprosto tehnično igračo - razlikujejo sestavne dele od celote	gradnja modelov tehničnih predmetov iz okolja, s konstrukcijskimi zbirkami sestavljajo hiše, pohištvo, mostove, stolpe, živali, vozila, naprave ipd.	sestavni deli in celota	Učenci in učenke se seznaniijo s konstrukcijskimi zbirkami, gradijo naj čim bolj samostojno.	
- spoznavajo vremenske pojave - opisujejo in doživljajo vremenske pojave	- opazovanje in opisovanje vremenskih stanj - oblikujejo preprost vremenski koledar	vremenska stanja: sončno, oblačno, deževno, vetrovno, megleno, toplo, hladno ipd. vremenski pojavi: veter in oblaki	Vreme v nekem časovnem obdobju beležijo v preproste preglednice, uporabljajo simbole. Dejavnost je vsakodnevna in jo izvajamo nekaj minut, določeno časovno obdobje.	slovenščina
- ugotavljajo vpliv vremena na naše (svoje) aktivnosti in življenje rastlin in živali - povezujejo vreme in neko dejavnost	opazovanje in opisovanje aktivnosti ljudi in živali v različnih vremenskih stanjih	vremenska stanja in vpliv na življenje rastlin, živali in ljudi	Pogovori ali branje o prilagoditvah rastlin in živali na vremenske pogoje.	slovenščina

• spoznavajo različne načine prenosa informacij • poznajo nekatere pomembne telefonske številke • spoznajo ravnanje ob nezgodah in nevarnostih	• opisovanje različnih načinov pošiljanja informacij danes • uprizarjanje telefonskega pogovora, • vaja varnega ravnanja ob naravnih nesrečah in drugih nevarnostih	pošiljanje in sprejemanje informacij, etika telefonskega pogovora	Gluhe in naglušne učence naučimo uporabljati telefon na njim primeren način. (npr. naglušne učence, kako namestijo slušno pomagalo). Gluhe učence naučimo uporabe SMS sporočil, tudi računalnik prenaša informacije. Načina prenosa informacije sta tudi kretnja in odgledovanje. Učenci spoznajo vibrator. Učence opozorimo na svetlobne signale, ki sporočajo nevarnost.	Slovenščina, matematika
• urejajo po dogovorjenem kriteriju	• shranjevanje in urejanje učnih listov v mape s pomočjo simbolov, barv ipd. • zlaganje knjig, didaktičnih igrač in učnih pripomočkov na police v razredu in šolski knjižnici po dogovorjenem in uporabnem redu • shranjevanje in urejanje slik v mape in albume • urejanje torbice in delovnega prostora doma in v šoli • urejanje predmetov po številu, barvi ipd.	shranjevanje in uporaba podatkov in informacij	Učitelj (učiteljica) pomaga in svetuje pri določanju kriterija za urejanje učnih listov, knjig, pripomočkov in igrač. Učenci in učenke naj imajo možnost uporabe primerne računalniške opreme za 1. razred. Dejavnosti vsakodnevno vključujemo v ostale vsebine.	

3. 2. DRUGI RAZRED

OPERATIVNI CILJI	PRIMERI DEJAVNOSTI	PREDLAGANE VSEBINE	SPECIALNODIDAKTIČNA PRIPOROČILA	MEDPREDMET-NE POVEZAVE
KDO SMO IN KAKO ŽIVIMO				
- spoznajo, različna obdobja človekovega življenja - vedo, da so vsako leto starejši in zrelejši - vedo, kdo je otrok in kdo odrasel - spoznavajo pomen zdravega življenja - spoznavajo, da smrt lahko nastopi v vsakem obdobju življenja	- pogovarjajo se o človekovem življenju kot o procesu, pri tem ugotavljajo, da se življenje začne in konča (rojstvo, dojenček, otroštvo, mladost, zrela leta, starost, smrt) - opisujejo in na časovnem traku predstavijo svoje življenje in življenje svojih sorodnikov, prijateljev, - pogovarjajo se o pomenu zdravega življenja in o skrbi za varnost, o zdravi oz. pestri prehrani, o varovanju zdravja, o pomembnosti gibanja - pogovarjajo se o posledicah različnih zasvojenosti (kajenje, pitje alkohola, uživanje drog)	človekovo življenje in njegov življenjski cikel, človek se spreminja, kakovost življenja	Za motivacijo pri pogovorih uporabimo fotografije, filme, skupaj narišejo časovni trak. Ko govorijo o smrti, jo obravnavajo kot "del življenja", kot nekaj, kar nujno nastopi v življenju vsakega živega bitja. Pri pogovoru o odraslosti opozorimo na to, da ni natančno in enkrat za vselej določene meje odraslosti, da se te meje spreminjajo s časom in kulturo. Kakovost življenja je mišljena v najširšem smislu, tako fizična (ustrezni pogoji, dobra kondicija, ustrezna prehrana, dovolj gibanja idr.), kot psihična (zadovoljstvo samim seboj, obvladovanje psihičnih pritiskov, stresov).	slovenščina

JAZ IN TI, VI IN MI				
• spoznavajo, da ljudje, ki živijo ali delajo skupaj, vstopajo v določene medsebojne odnose (ljubezni, spoštovanja, skrbi, prijateljstva, sodelovanja ipd.) • vedo, da se rodimo kot moški ali kot ženske • spoznavajo in pozitivno doživljajo, da si tako otroci kot odrasli ne glede na spol svobodno izbiramo različne igre in igrače, vrste športa, zabave, prijatelje in prijateljice, poklic oz. delo • pozitivno vrednotijo delitev dela med člani družine • pozitivno vrednotijo, da si lahko ljudje (moški in ženske, deklince in dečki) svobodno izbiramo različne vloge v svojem življenju	• pogovarjajo se o prijateljstvu • pogovarjajo se o tem, kaj kdo opravi doma; kaj kdo dela v šoli • po ogledu slik, fotografij s tipičnimi in netipičnimi vlogami se pogovarjajo o enakih možnostih obeh spolov	odnosi med ljudmi vloge v družini, enakost med spoloma, doma vsi delamo in si pomagamo moji prijatelji in prijateljice	Pri usmerjenih pogovorih in pogovoru ob fotografijah in filmih je treba paziti, da se ustvarja klima sodelovanja dečkov in deklic in ne izključevanja iz skupinskega dela in iger. Primeri stereotipnih obravnavanj po spolu, ki naj jih učitelji in učiteljice ne uporabljajo, so: deklince so lepe, se radi jočejo, dečki so močni, se ne jočejo ipd. Učitelj ali učiteljica lahko izpelje temo tudi z igro vlog po ogledu fotografij, filma, predstave. Uporaba AVGS-metode.	
• spoznavajo, da smo ljudje različni • razvijajo razumevanje različnosti • spoznavajo, da morajo biti vsem (ne glede na razlike) dani pogoji da živimo človeka vredno življenje	• v usmerjenem pogovoru o razlikah med ljudmi ugotavljajo, da: so ljudje različnega spola (moški, ženske), različne barve kože (beli, obarvani), govorijo različne jezike (slovenski, angleški, nemški, italijanski, madžarski, romski, itd.) verujejo ali ne, so revni ali bogati, so zdravi, bolni, invalidi, ljudje s posebnimi potrebami • pogovarjajo se (ob zgodbi, filmu) o tem, da se zaradi razlik med seboj dopolnjujemo	vsi drugačni, vsi enakopravni ljudje smo različni, ljudje živimo skupaj z drugimi in drugačnimi	Ob pogovorih je treba paziti na to, da se razvija odnos strpnosti do drugačnih od nas (od mene) in sprejemanje drugačnih med nas. Ustvarja naj se klima vključevanja drugačnih in ne izključevanja in izolacije. Ker so ti učenci drugačni namenimo posebno pozornost pozitivni samopodobi. Pri pogovorih se lahko uporabljajo filmi, Unicefove knjižice, koledarji, sestavljanke.	

JAZ IN MOJA ŠOLA				
• spoznajo organiziranost šole: spoznajo vodstvo šole (ravnatelja/ico) • vedo, da jih bo učilo vedno več učiteljev, učiteljic • vedo, da ima šola svoj časopis, radio, svoje športno moštvo • razvijajo občutek pripadnosti "svoji šoli"	• pogovarjajo se o organiziranosti šole; pogovor z ravnateljico/ravnateljem o vodenju šole • obiščejo knjižnico in spoznavajo njen pomen kot vira informacij • sestavijo "članke" za šolski časopis • sodelujejo pri skupnih dejavnostih šole	šola, organiziranost šole, življenje na šoli	Pri predstavljanju šole se lahko uporabijo priložnostne knjižice o šoli, fotografije, načrt šole, šolski časopis itd. Poudarek je na postopnem obvladovanju namembnosti šolskega prostora.	slovenščina, knjižnična informacijska znanja
PRAZNUJEMO				
• spoznavajo, da imamo v Sloveniji vrsto praznikov (tako lokalnih kot nacionalnih) • spoznavajo različne praznike povezane s kulturno, versko in državotvorno tradicijo	• obeležijo državne praznike (npr. dan državnosti, slovenski kulturni praznik) • pogovarjajo se o pomenu lokalnih in nacionalnih praznikov (npr. občinski praznik, dan upora proti okupatorju), verskih in kulturnih praznikov (npr. spomin na prvo slovensko knjigo) ter običajev (Pust, Kurenti, Miklavž, Božiček in dedek Mraz)	prazniki	Praznike omenjamo pred posameznimi prazniki ali ob njih. Pri dejavnostih uporabljamo videoposnetke in AVGS-metodo, filme, fotografije, koledarje idr. Smiselno se uporabljajo didaktična priporočila za 1. razred.	slovenščina, likovna vzgoja

BILO JE NEKOČ ...				
• spoznavajo različne vidike življenja ljudi v preteklosti in danes • spoznavajo in uporabljajo časovne izraze, kot so dan, teden, mesec, leto	• pogovor s starejšo osebo (lahko sorodnikom) o življenju v preteklosti (družini, domovih, delu, oblačilih, hrani, počitku, igrah, šoli, prevoznih sredstvih, nakupovanju, varstvu otrok) - preteklost primerjamo z današnjim življenjem • primerjanje in opazovanje razvoja avtomobilov in drugih vozil skozi čas (ob slikovnem gradivu) • zbiranje, ogled in opis starih orodij, predmetov, slikovnega gradiva, igrač (razredna zbirka starin) • ugibanje glede uporabe posameznih predmetov iz preteklosti • poslušajo glasbo iz preteklosti (ritem, različna glasbila) • poslušajo zgodbe iz preteklosti in se pogovarjajo o njih • risanje časovnega traku tekočega meseca (zanimivi, pomembni, nenavadni, smešni dogodki)	življenje ljudi v preteklosti in danes, (kako smo živeli, kaj smo delali, kako smo se vozili)	Življenje v preteklosti obravnavamo v smislu drugačnosti (ne pomanjkljivosti). Pri pouku uporabljamo umetniške reprodukcije in drugo slikovno gradivo, pogovor o dogodkih v preteklosti. Časovni trak dogodkov nastaja sproti. Pri risanju moramo biti pozorni na logično sosledje (prej - potem, vzrok – posledica).	slovenščina, glasbena vzgoja, likovna vzgoja

JAZ IN NARAVA					
• spoznavajo živa bitja in okolja, v katerih žive • spoznavajo, da so živa bitja povezana med seboj in z neživo naravo • spoznavajo sebe, kako se gibljejo in kako uporabljajo svoja čutila	• iskanje, odkrivanje, opazovanje, raziskovanje živih bitij v njihovih okoljih v širši okolici šole, doma in v učilnici • urejanje gojilnic ter oskrbovanje in negovanje rastlin in živali v njih • odkrivanje, opazovanje, raziskovanje s čim se živali prehranjujejo in kje živijo • primerjanje sebe z živalmi ter prepoznavanje podobnosti • opazovanje in opisovanje sebe in drugih živih bitij pri različnih dejavnostih • preučujejo, zakaj nekaj naredijo in kako	življenjska okolja v ožji in širši okolici šole ter živa bitja v njih (izbor iz življenjskih okolij: travnik, vrt, sadovnjak, vinograd, gozd, park, stoječa in tekoča celinska voda, morje, kmetija) povezanost živih bitij in nežive narave, gibanje in čutenje	Usmerjamo v natančnejša, zahtevnejša in trajnejša opazovanja, preučevanja in primerjave lastnosti ter v iskanje povezav med živalmi, rastlinami in njihovim okoljem. V proučevanja vključujemo nova okolja. Izbiramo okolja, ki so v bližini šole in v širši okolici, s katerimi nadgrajujemo spoznanja iz prvega razreda, ter načrtujemo, kaj bo učenec spoznal v tretjem razredu. Vrstni red in globina spoznanj je specifična za vsako šolo in je odvisna od geografskega položaja in okolice šole. Pri konkretni dejavnosti usmerimo pozornost na čutila in gibala in na to, kako jih uporablja (npr.: kako opazi igračo, kako gre do nje, kaj čuti, ko jo prime).	slovenščina, matematika	
• spoznavajo ponavljajoče se spremembe in spremembe, ki jih povzroča človek, vreme ipd. v živi in neživi naravi • spoznavajo, da so spremembe v okolju včasih za živali ali rastline ugodne, včasih pa škodljive	• doživljanje narave in dejavnosti spoznavanja živih bitij v časovnih intervalih skozi vse leto • obiskovanje mlake, parka, gozda idr. v različnih obdobjih • opazovanje, risanje, opisovanje, primerjanje rasti rastlin in živali	narava se spreminja, živa bitja se spreminjajo, živa bitja v letnih in vremenskih spremembah, dejavnosti človeka, vezane na letni čas	Poudarek je na spremembah v naravi in na živih bitjih zaradi sezonskih in vremenskih sprememb ter na spremembah, ki so posledica rasti in razvoja živih bitij. Učence in učenke vodimo v smeri spoznanja, da se vse v naravi spreminja in da se nekatere spremembe v naravi redno in natančno ponavljajo.	slovenščina, matematika	
• spoznavajo, da so si nekatere živali in rastline podobne, druge pa se zelo razlikujejo • spoznavajo, da v drugačnih okoljih žive drugačna bitja	• opazovanje in primerjanje slik in filmov živali in rastlin iz zelo različnih okolij, tudi okolij drugih delov sveta • odkrivanje in raziskovanje, zakaj so našli ali opazili rastlino ali žival prav tam	podobnosti in razlike živali in rastlin med različnimi okolji	Poudarek je na lastnostih živih bitij v povezavi z življenjskim okoljem. S temi dejavnostmi gradimo temelje za kasnejše ekološko in evolucijsko razumevanje narave.	slovenščina, matematika	

• spoznavajo, kaj potrebujejo sami in druga živa bitja za življenje in ohranjanje zdravja • spoznavajo, da živa bitja pri ohranjanju življenja iz okolja nekaj sprejemajo, predelujejo in v okolje oddajajo • spoznajo, da hrana vsebuje sestavine, ki so nujno potrebne, da se telo giblje, raste in pravilno deluje	• urejanje gojilnic za živali • opazovanje, negovanje in skrb za živali in rastline v gojilnicah in v naravi • pogovarjanje o tem, kaj potrebujejo in kaj počnejo, da se dobro počutijo • neškodljivo eksperimentiranje z rastlinami in živalmi v gojilnicah • opisovanje, poskušanje in razvrščanje živil, dnevnih obrokov • pripravljanje hrane	potrebe rastlin in živali za življenje, prehrana živali in človeka, pretok snovi: zaužitje hrane, predelava in poraba v telesu, izločanje, sestava obroka hrane	Izkusijo naj čim več različnih povezav med rastlinami in živalmi v smislu pretoka snovi in energije, prek rastlin do živali, vendar pojmov pretok snovi ter energija ne uporabljamo in ne razlagamo. Pouk vodimo k spoznanju, da živa bitja lahko živijo le, če iz okolja sprejemajo snovi, jih predelajo in nekaj porabijo za življenje in rast, ostanek pa v spremenjeni obliki izločijo.	slovenščina,
• spoznavajo, da se ljudje in živali rodijo, rastejo, imajo potomce, se postarajo in umrejo • spoznavajo, da imajo živali potomce, ki navadno izhajajo iz dveh staršev • spoznavajo, da so potomci podobni "staršem" in med seboj, toda ne povsem • izkusijo, da rastline zrastejo iz semen, čebulic, gomoljev, potaknjencev	• trajno opazovanje in primerjanje živali v gojilnicah • opazovanje in primerjanje živali in njihovih mladičev v živo in na slikah • sadijo, potikajo in sejejo rastline ter opazujejo rast in razvoj rastlin in njihovih delov	življenjski krog, (starši, "rojstvo" mladiči, rast, odraslost, staranje, smrt) razlike in podobnosti med živimi bitji ter njihovimi potomci	Omogočimo izkušnje z življenjskim ciklom različnih živih bitij. V gojilnici naj opazujejo živali s kratko življenjsko dobo (npr.: paličnjak). Učenci in učenke naj sejejo že na pogled zelo različna semena. Njihovo pozornost usmerjamo na razlike in podobnosti v času kalitve, obliko kaleče rastline, obliko razvijajoče se rastline in na hitrost rasti.	
• spoznavajo, da ljudje pridelujemo hrano, • spoznavajo, da ljudem stroji pomagajo pri sajenju, spravilu, ohranjanju in premeščanju pridelka	• obisk vrta, njive, sadovnjaka in drugih obdelovalnih površin • opazovanje poškodovanih rastlin in plodov, iskanje povzročiteljev in pogovor o najdenih ali možnih povzročiteljih	vrt, sadovnjak in druga okolja, užitne rastline, semena, plodovi, pridelek in "škodljivci" delo na kmetiji	Pretežni del spoznanj in izkušenj o pridelovanju hrane in delu na kmetiji naj dobijo pri obisku kmetije, ki ga organiziramo v okviru naravoslovnega dne enkrat v triadi. V zvezi s pridelkom se srečamo s pojmom "koristen" in "škodljiv". Ta pojma lahko uporabljamo le v povezavi s človekom in njegovim pridelkom in nikoli, ko govorimo o bitjih v naravi!	

spoznavajo, kako ljudje vplivajo na naravo in kako lahko dejavno prispevajo k varovanju in ohranjanju naravnega okolja in urejanju okolja v katerem živijo	- ogled smetišča, gradbišča, kamnoloma in/ ali drugačnega posega človeka v naravo in pogovarjanje o ogledu - ločeno shranjevanje odpadkov v šoli in doma - opazujejo okolje in se pogovarjajo o urejenosti ter o tem kaj lahko sami za urejeno okolje storijo	okoljska vzgoja, človek spreminja okolje, urejanje okolja	Širjenje izkušenj in spoznanj, kako človek spreminja naravno okolje in kako se zmanjšuje in slabša življenjski prostor za živa bitja, ki so tam živala. Spodbujamo k iskanju lastnih rešitev za preprečitev ali omilitev nastalih težav.	
--	---	--	---	--

JAZ IN ZDRAVJE

- spoznavajo, da se ljudje bolje počutijo, če so redno telesno aktivni - pridobivajo znanja, veščine in stališča, ki jim omogočijo skrbeti za lastno zdravje in zdravje drugih - spoznajo pomen raznovrstne prehrane ter razvijajo družabnost, povezano s prehranjevanjem	- gibanje v naravi in telesne vaje - pogovor o poškodbah in boleznih, ki so jih doživeli - preventivno vedenje pri jedi in pri različni opravilih - pripravljanje družabnega srečanja in pripravljanje prigrizka zanj - obisk zdravstvene ustanove	pomen telesne aktivnosti, skrb za zdravje, prehrana	Zdrav način življenja in preventivno vedenje naj učenci (učenke) osvajajo ob vsakdanjem delu. S spodbujanjem pogovora o lastnih izkušnjah, s slikami in filmi omogočamo, da širijo in poglobljajo svoje predstave o zdravem načinu življenja, zdravi prehrani in preventivnem vedenju pred boleznimi. Pri temah zdravja jih naučimo ravnanja s slušnim pomagalom.	športna vzgoja
---	--	--	--	-----------------------

POGLEDAM NAOKROG				
• poznajo pravila obnašanja v različnih prevoznih sredstvih • poznajo prometne znake, ki jih srečujejo na svoji poti v šolo, in znake, pomembne za vedenje pešcev in kolesarjev • spoznavajo nevarnosti prometa v različnih vremenskih situacijah • vedo, da udeležba v prometu pod vplivom alkohola, drog in zdravil ogroža vse udeležence v prometu • utrjujejo vedenja o varni poti v šolo	• opazovanje prometa v različnih vremenskih situacijah • simulacija nekaterih situacij v prometu v različnih vremenskih situacijah, • simulacija primerne ravnanja in obnašanja v različnih prevoznih sredstvih (osebni avto, avtobus, vlak) in tudi na različnih rekreacijskih površinah (smučišča, kolesarske steze, površine za rolanje ipd.) • razvrščanje prometnih znakov iz šolskega okolja (znaki za prepoved, opozorilni ipd.)	promet in varnost v prometu, različne vremenske situacije in obnašanje ob tem	Predstavitve izkušenj - koliko vidimo okolice, kadar dežuje, sneži ali kadar je megla. Sprehod v slabem vremenu in ugotavljanje vidljivosti. Ugotavljanje vidljivosti na šolskem dvorišču. Učenci primerjajo, kako dobro vidijo z ene na drugo stran dvorišča ob različnih situacijah, tudi v popoldanskem zimskem mraku, če je to mogoče. Pogovor o situacijah, ki lahko pripeljejo do nesreč: razposajenost na cesti, igra na cesti, vožnja traktorja, motorja ipd. Ugotavljanje učinkovitosti svetlih oblačil, kresničke in drugih odsevnih teles. Primeri priporočljivega obnašanja: uporaba čelade pri kolesarjenju in vožnji z rolerji, zapenjanje z varnostnim pasom, uporaba svetlobnih znakov, udeležba v prometu, ne da bi bili pod vplivom alkohola, drog, zdravil, tehnično brezhibno vozilo. Uporaba slušnega pomagala tudi zunaj šole in doma.	likovna vzgoja
• znajo opisati uporabo zemljišč v okolici šole • vedo, kdo skrbi za določena zemljišča in kako lahko sami prispevajo za urejen videz okolice • znajo se orientirati v šolskem okolišu	• opisujejo uporabo različnih zemljišč in jih pravilno poimenujejo • poiščejo objekte, ki jih lahko štejejo v kulturno dediščino, in spoznavajo skrb človeka za njihovo ohranjanje	okolica šole in orientacija	Vsebine povezujemo z vsebinami iz žive narave.	slovenščina
• spoznajo značilnosti domačega kraja ali soseske • opazujejo in presojujejo, kako človek spreminja naravna okolja: avtocesta, jez, kmetijske površine, mostovi, predori, kamnolomi in druga okolja	• na sprehodih opazujejo značilnosti pokrajine, arhitekture in namembnosti stavb • rišejo znano ulico ali jo postavijo na peskovniku • risanje naravnih značilnosti okolice šole in domačega kraja • izdelovanje plakatov s predstavitvijo naravnih značilnosti	domači kraj, naselja, pokrajina, človek okolje spreminja	Naravne značilnosti so v tej starosti pojav, kjer je vidno delovanje narave in ne človeka; to je lahko struga nereguliranega potoka, gozd ali jasa. Geografske značilnosti domačega kraja spoznavajo na sprehodih. Opazujejo pozidane in nepozidane površine. Pogovarjajo se čemu so namenjene in jih primerjajo med seboj.	slovenščina, likovna vzgoja

spoznavajo, da so pokrajine po svetu in pri nas različne	prek pripovedovanja, slik in filmov spoznavajo značilnosti različnih pokrajin v Sloveniji in po svetu, iščejo podobnosti in prepoznavajo razlike	pokrajine so različne	Ko spoznavajo naravno ali grajeno okolico šole, jih opozorimo tudi na to, da obstajajo tudi drugačni kraji in pokrajine. Te vsebine so namenjene predvsem temu, da opazujejo razlike in podobnosti med različnimi pokrajinami. To je lahko le ena, izbrana pokrajina.	
- spoznavajo različne načine predstavljanja geografskega okolja (peskovnik, zemljevid, globus) - znajo narediti preprosto legendo s slikovnimi simboli	- izdelajo preproste modele pokrajine v peskovniku in opisujejo različne površinske oblike - risanje skic izmišljene pokrajine in šolskega dvorišča, poti v šolo, tržnice - spoznajo različne možnosti orientacije v naravni in grajeni pokrajini, orientacija v pokrajini glede na poznane objekte, (hrib, zvonik idr.) - opazujejo in opisujejo različne površinske oblike, ki se pojavljajo v okolici domačega kraja - doline, rečne struge, hribi, gore - v peskovniku gradijo izmišljeno pokrajino	zemljevidi, modeli in orientacija v prostoru	Te vsebine se prepletajo v celotni triadi, s tem poskušamo učence vpeljati v svet zemljevidov prek lastnih izkušenj. Prav tako uvajamo že osnovno orientacijo v prostoru, v prvem razredu je to le orientacija v zaprtem, znanem prostoru, medtem ko je v drugem razredu to orientacija na šolskem dvorišču s pomočjo znanih objektov in podobnega. Veliko ciljev lahko uresničimo prek iger, npr. skrivanje in iskanje zakladov. Gluhi in naglušni učenci imajo pogosto težave z orientacijo zato je potrebno še posebno skrbno načrtovanje te teme, tako da sledimo učenčevim zmožnostim.	likovna vzgoja
KAJ ZMOREM NAREDITI				
- spoznavajo snovi, ki jih uporabljamo - opisujejo in določajo lastnosti snovi	- pripravljanje zbirk snovi - operacijsko določanje in primerjanje lastnosti (plovnost, trdota) primerjanje velikosti teles in teže teles iz različnih snovi - tehtanje teles z nestandardnimi enotami, merjenje prostornine teles z nestandardnimi enotami	snovi: kamnine, les, prst, volna, papir, tekstil, kovina, plastika; povezovanje lastnosti in uporabe	Delo naj poteka v parih. Lastnosti določajo operacijsko (katere snovi plavajo in katere ne, ugotovijo tako, da snovi spuščajo v vodo). Zbirke snovi naj pripravljajo po neki skupni lastnosti (zbirka lesenih igrač ipd.) Za tehtanje naj uporabljajo preproste tehtnice učila.	matematika
mešajo snovi in spoznavajo spreminjanja lastnosti	mešanje mivke in vode, vode in mavca, opisovanje lastnosti sestavin in lastnosti snovi, ločevanje zmesi s precejanjem in usedanjem	lastnosti zmesi so drugačne kot lastnosti sestavin, ločevanje netopnih snovi od vode	Poudarek je na opazovanju lastnosti sestavin in lastnosti zmesi. Za eksperimentiranje naj uporabljajo prozorne plastične posodice.	

• spoznavajo postopke za ločevanje trdnih zmesi • znajo izvesti in opisati ločevanje s sejanjem • razumejo, da je velikost luknjic kriterij za ločevanje pri sejanju	• ločevanje zrnja, mivke in peska, listja in peska; ločevanje s sejanjem, vejanjem, prebiranjem ipd.	ločevanje trdnih zmesi, zveza med lastnostmi sestavin (velikostjo) in postopkom ločevanja	Vodeno raziskovanje, učenci in učenke sami s poskušanjem izberejo pravo velikost sita za ločevanje izbrane zmesi.	
• spoznavajo snovi v različnih agregatnih stanjih (led, sneg in tekoča voda) • vedo, da sta led in sneg voda v trdni obliki, da iz snega in ledu dobimo tekočo vodo, da voda lahko zamrzne	• ledeni ali sneženi dan, igre s snegom in ledom, taljenje ledu in snega ter zmrzovanje vode, opisovanje in primerjanje lastnosti ledu in tekoče vode	led in sneg je voda v trdnem stanju	Pouk izvedemo, ko zapade sneg. Iz snega naj oblikujejo, gradijo in v snegu naj puščajo sledove. Opazujejo naj taljenje snežink na dlani. Sneg naj talijo v posodah in podobno.	
• iz snovi oblikujejo telesa • uporabljajo različna gradiva (snovi), orodja in obdelovalne postopke ter povezujejo lastnosti gradiv in načini obdelave: preoblikujejo, režejo, spajajo • za delo se pripravijo in po delu pospravijo • vedo, da pri izdelavi nastanejo odpadki, za katere je potrebno poskrbeti	• preoblikovanje papirja s pregibanjem: zvonček, papirna kapa, kozarec • rezanje papirnih gradiv (papirja in tankega kartona): okraski iz papirja, modeli stanovanjske opreme in stavb • oblikovanje iz naravnih gradiv: lubja, vejic, letvic ipd. • izdelava preprostega izdelka iz kosov lesa z brušenjem, žebljanjem in lepljenjem • izdelovanje mavčnih odlitkov z odtisi v glini in barvanje	lastnosti gradiv (snovi) in izdelkov; zveza med lastnostjo gradiv in načini obdelave in uporabe, varno in urejeno delovno mesto ter ravnanje z opremo in materiali	V učilnici naj bo pripravljena prva pomoč. Za izvedbo dejavnosti potrebujemo primerne in varne pripomočke. Učenci za vsako delo primerno zaščitijo sebe, delovno površino in vzdržujejo red na delovnem mestu; uporabljajo varne postopke dela. Varčno ravnaajo z gradivi in skrbno ravnaajo z odpadki.	
• spoznavajo sledove gibanja • razumejo, da po sledi lahko sklepamo, kdo se je gibal in kako	• opazovanje in puščanje sledov v mivki, blatu, sledovi živali in vozil	po sledovih lahko določimo smer, način gibanja in obliko ter velikost telesa	Raziskovanje naj bo vodeno. Učenci delajo v parih ali individualno. Sledove naj opazujejo tudi na izletih in sprehodih in se o tem pogovarjajo. Raziskujejo lahko sledove svojih obuval in jih primerjajo po vzorcu in po velikosti.	

• spoznavajo gibanje tehničnih naprav in vozil ter njihovih delov	• opazovanje in risanje v dveh legah: gibanje škarij in klešč, zložljivi stoli, dežnik, kljuka na vratih, vodovodne pipe, kolo • opazujejo in razstavljajo tehnične igrače in druge preproste tehnične predmete ter opisujejo namen in povezovanje sestavnih delov • gradnja modelov z uporabo konstrukcijskih zbirk	kombinacija gibanj in prenos gibanj v tehničnih napravah in vozilih, sestavni deli in celota	Eksperimentiranje z vozili, tehničnimi igračami in sestavljanjkami, poudarek je na opazovanju prenosa gibanja, gibanja delov in gibanja celote. Opazovanje gradbenih strojev na bližnjem gradbišču. Pri gradnji uporabljajo različne oblike dela: učenca gradita, ne da bi se videla, prvi gradi in drugemu pripoveduje, kaj dela, drugi mu sledi in skuša zgraditi enak predmet. Gluha ali naglušna učenca se morata videti, drugače komunikacija ni mogoča.	
• spoznavajo stanja ravnovesja • vedo, da se gibajoča telesa lahko ustavijo • znajo poimenovati značilna stanja mirovanja	• opisovanje stanj: sedenje, stanje, čepenje ipd. • modeliranje (drža človeka, ptiča, dojenčka, štirinožne živali), preizkušanje, v kateri legi ne moremo mirovati	gibanje se ustavi, telo je v ravnovesju, če ni v ravnovesju, se giblje do ravnovesne lege	Izdelovanje stoječih figur iz gline in plastelina ter ugotavljanje stabilnosti. Postavljanje figur z lastnim telesom.	likovna vzgoja, športna vzgoja
• spoznavajo pripomočke za gibanje • znajo poimenovati pripomočke • znajo napovedati posledico določenega ravnanja	• opazovanje, nog pri živalih, pohištvu, vozilih • gibanje otrok s pripomočki: drča, gugalnica, sanke, smuči, vozila s kolesi, primerjanje gibanj, opisovanje gibanj	pripomočki za gibanje omogočajo hitrejša ali lažja premikanja	Primerjajo gibanje z različnimi pripomočki. Primerjajo pripomočke in gibanje. Primerjajo gibanje s pripomočki in gibanje učencev in učenk brez pripomočkov.	športna vzgoja
• spoznavajo zvezo med gibanjem Sonca in dnevnim časom • znajo opisati razliko med dnevom in nočjo	• doživljanje in opazovanje časa dneva (zjutraj, dopoldne), pogovor o opravilih, vezanih na dnevni čas • odkrivanje otroških zamisli o tem, kje je Sonce ponoči	čas dneva: zjutraj, dopoldne, opoldne, popoldne, zvečer, noč, dan	S pogovori ali otroškimi risbami odkrivamo zamisli otrok o dnevu in noči, gibanju Sonca in Zemlje.	
• spoznavajo časovni potek dogodkov • znajo urediti dogodke po časovnem zaporedju • pravilno uporabljajo besede za opisovanje poteka dogodka	• določanje časa nekega dogodka, določanje časa glede na drugi dogodek; urejanje sličic časovnega zaporedja nekega pojava, risanje vmesnih stopenj, opredeljevanje časa s poimenovanjem dni v tednu	dogodek opredelimo s časom: zdaj, prej, potem, danes, včeraj, jutri, včeraj, dnevi v tednu	Individualno delo s pripomočki in učnimi gradivi.	

spoznavajo koledar	uporaba koledarjev, označevanje praznikov v letu, rojstnih dni, pomembnih dogodkov v šoli in doma	koledar, leto, starost izražamo v letih	Primerjajo različne koledarje. Ugotavljajo, katere podatke ima vsak koledar in podobno.	likovna vzgoja
- spoznavajo vremenske pojave: oblaki in veter - povezujejo vremenske pojave	- opazovanje in opisovanje spreminjanja in gibanja oblakov - opazovanje sprememb v naravi, povezovanje z vremenom in letnimi časi	oblaki in veter, veter kot premikanje zraka	Vremenske pojave povezujejo: oblaki - dež, sneg, burja - mraz, megla - brezvetrje in podobno. Povezujejo vreme in spremembe v naravi.	
- spoznavajo nastajanje in lastnosti zvoka - vedo, da je uho čutilo za zvok	- proizvajanje zvoka na različne načine, - zaznavanje zvoka, zvočne ovire, mala otroška glasbila	izvori zvoka, sprejemanje zvoka - uho, ton, jakost in trajanje zvoka	Zvok odkrivajo z eksperimentiranjem in vodenim raziskovanjem v manjših skupinah. Izdelujejo preprosta glasbila. Povezujejo gibanje delov glasbil ali celotnih glasbil z nastajanjem zvoka. Gluhi in naglušni učenci spoznavajo zvok s pomočjo vibracijskih sredstev po načelih metode poslušanja.	glasbena vzgoja
- spoznajo različne načine prenosa informacij - znajo shraniti in uporabiti podatke s pomočjo preproste tehnologije	- uporaba kasetofona pri učenju - uporabljanje računalnika pri različnih dejavnostih	shranjevanje in uporaba podatkov in informacij	Uporabljajo naj vso tehnologijo, ki jim je dostopna. Učenci uporabljajo kasetofon (pri gluhih uporabe ne zahtevamo, pri naglušnih učencih pa glede na stopnjo naglušnosti) pri glasbeni in športni vzgoji ali kjer koli pri delu v šoli.	uporaba računalnika pri likovni vzgoji in slovenščini
razvijajo sposobnosti za grafično komuniciranje v naravoslovju in tehniki	- prostoročno risanje preprostih predmetov - opis sestavnih delov opazovanih predmetov in naprav - risanje pojavov na vprašanja: Kaj se je zgodilo? Kaj bi se (se bo) zgodilo? Kako si predstavljaš?	grafično prikazovanje	Rišejo naj predmete, ki jih neposredno opazujejo. Opozorimo na posamezne tehnične prvine (kolo, kabina, steber ipd.). Rišejo naj po spominu ali po svoji zamisli. Risbe otroških zamisli o naravnih pojavih lahko uporabimo pri načrtovanju pouka.	
- razvijajo sposobnosti urejanja podatkov (uporaba simbolov) - znajo oblikovati preproste preglednice za vpisovanje podatkov	- izdelava preprostih preglednic: zaporedje sošolcev (abecedno zaporedje in druga možna zaporedja), - obiski knjižnice, ogled in izposoja knjižničnega gradiva, obiski razstav, zbirk, muzejev	obdelava podatkov in informacij	Dejavnosti je mogoče povezati z vsebinami gibanje, snovi in telesa, prostor in čas, Obisk priložnostnih razstav in zbirk.	matematika, slovenščina, knjižnična informacijska znanja

3. 3. TRETJI RAZRED

OPERATIVNI CILJI	PRIMERI DEJAVNOSTI	PREDLAGANE VSEBINE	SPECIALNODIDAKTIČNA PRIPOROČILA	MEDPREDMETNE POVEZAVE
KDO SMO IN KAJ DELAMO				
- doživljajo in spoznavajo pomen znanja za kakovost življenja - vedo, da se lahko veliko naučijo v šoli (ob lastnih dejavnostih, od drugih ljudi, iz knjig, medijev,...) - spoznajo, da je za uspešno učenje nujno pravilno razporediti čas - spoznajo pomen znanja za razvoj človeštva	- pogovarjajo se o tem, od koga so se česa naučili (od staršev, bratov, sester, bližnjih) - ogledajo si film o znanem znanstveniku ali umetniku - pogovarjajo se z znano osebnostjo o pomenu znanja za kakovostno življenje - naredijo urnik šolskega dela - sestavijo urnik dela (dejavnosti) doma	šola in znanje, pomen znanja, kako se učim	Organizirajo naj se pogovori ali intervjuji na šoli, v razredu. Možno je poslušati tudi posnetke radijskih ali TV - oddaj z znanimi osebnostmi.	slovenščina
- spoznavajo, da moramo ljudje v svojem življenju nekatere dejavnosti nujno početi, nekatere pa zato, ker se sami odločimo - znajo razlikovati med delom kot nujno dejavnostjo in prostočasno aktivnostjo - vedo, kaj je poklic in kaj hobi, vedo, kaj delajo oz. katere poklice opravljajo (starši, sorodniki, sosedi, ali družinski prijatelji)	- pogovarjajo se o delu: (otroci hodijo v šolo in se učijo, odrasli opravljajo svoje delo kot poklic) - pogovarjajo se o tem, kaj delajo njihovi bližji doma in kaj zunaj doma - predstavijo jim nekatere poklice (tipične in netipične npr. moja mama raziskovalka, policistka, direktorica oz. moj oče vzgojitelj, učitelj, kuhar, pilot) - predstavijo jim nekatere druge dejavnosti (ukvarjanje z glasbo, slikanje, pisanje pesmi, pisateljevanje so lahko poklic ali pa prostočasna aktivnost oz. hobi)	delo, poklici in prostočasne aktivnosti	Pogovor z nekaterimi starši o njihovem delu. Pogovor o poklicih ob izrezkih iz časopisov in revij ali po ogledu filmov. Pri pogovoru o poklicih je treba posebej paziti na to, da jih ne predstavljamo spolno stereotipno in da učencev in učenek ne spravimo v neroden ali neugoden položaj. Poklicev nikakor ne smemo vrednotiti. Poudarek naj bo na raznolikosti del in poklicev. Predstavitev njihovih hobijev (npr. zbiranje znamk, razglednic, prtičkov ...).	

• vedo, da ljudje proizvajajo dobrine, ki so potrebne za življenje • vedo, da ob proizvodnji nastajajo tudi odpadki zavedajo se potrebnosti in pomembnosti skrbi za okolje, spoznavajo nekatere pasti potrošništva	• pogovarjajo se o tem, kaj proizvajajo v njihovem kraju • ugotavljajo, kateri odpadki ob tem nastajajo in kaj z njimi počnejo • obišejo bližnji proizvodni obrat in si ogledajo proizvodnjo in njihovo skrb za okolje • pogovarjajo se o tem, kaj je potrošništvo	proizvodnja, potrošnja in odpadki	Poudarek je na zvezi med proizvodnjo, nastajanjem odpadkov in skrbjo za okolje.	
• spoznavajo pomen denarja • vedo, da denar dobimo v zamenjavo za opravljeno delo • razlikujejo med osnovnimi vrednostmi denarja (bankovci, kovanci) • spoznajo denar nekaterih sosednjih držav	• pogovarjajo se o pomenu denarja (denar imamo zato, da lahko kupimo tisto, česar ne moremo sami narediti; da je treba denar "zaslužiti"; da ima denar različno vrednost) • ugotavljajo, kaj je mogoče kupiti za določeno (manjšo) vsoto denarja	denar, kako ga zaslužimo, za kaj ga uporabimo	Spoznavanje pomena denarja lahko poteka prek igre vlog (v banki, trgovini); ob pogovoru o tem, kako je mogoče zaslužiti denar, branje zgodb v zvezi z denarjem ipd.	slovenščina, matematika
JAZ IN TI, VI IN MI				
• spoznajo nujnost sodelovanja in medsebojne strpnosti med ljudmi • vedo, da vsak človek živi v določeni skupnosti in da nihče ne more živeti sam • vedo, da je dobro, če si ljudje med seboj pomagajo • razumejo, kaj je solidarnost • razvijajo čut solidarnosti	• naštevajo razloge, zakaj človek ne more živeti sam; navajajo imena skupnosti, v katerih sami živijo (razred, družina, soseska itn.) • naštevajo primere, ko je potrebna medsebojna pomoč (potresi, poplave, prometne nesreče, požari, vojne, smrt v družini ipd.) • pripovedujejo o lastnih izkušnjah in svojih "dobrih delih" • organizirajo pomoč tistim iz njihove bližnje okolice, za katere vedo, da jo potrebujejo • predstavijo jim delo RK, Unicefa itd.	sodelovanje med ljudmi, človek ne živi sam, pomoč in solidarnost med ljudmi	Solidarnost in pomoč je mišljena v najširšem smislu in vsebuje čustveno, aktivno in materialno komponento. Cilje je mogoče realizirati z vodenimi pogovori, z ogledi filmov, obnavljanjem besedil iz knjig ipd.	slovenščina

KJE ŽIVIMO				
spoznajo, da so za življenje ljudi v določenem kraju potrebne nekatere ustanove	obiščejo in spoznajo delovanje nekaterih, za delovanje kraja pomembnih ustanov	spoznavam svoj kraj (šola, pošta, banka, trgovina, zdravstveni dom, knjižnica, avtobusna postaja, kulturni dom, cerkev, gasilski dom)	Če je mogoče, naj se organizirajo obiski in ogledi in pogovori z uslužbenci teh ustanov.	
- spoznavajo, da živimo v državi Sloveniji - spoznavajo, da se Slovenija nahaja v Evropi in meji na Italijo, Avstrijo, Madžarsko in Hrvaško - vedo, da v Sloveniji živijo Slovenci, ki imajo svoj jezik (slovenski) - vedo, da v Sloveniji živijo tudi pripadniki drugih narodov (Italijani, Madžari idr.)	- prepoznavajo simbole slovenske države (zastava, grb, himna, mednarodna kratica) - vedo, da ima država Slovenija glavno mesto (Ljubljana) - prepoznavajo obliko državnih meja Slovenije - poznajo slovenski denar in razlikujejo njegove osnovne vrednosti	Slovenija - moja domovina	V razredu naj bo izobešen zemljevid Slovenije in simboli države Slovenije. Če je mogoče, naj se organizira ogled glavnega mesta.	
- spoznajo, da mnogih stvari, ki jih imamo nismo naredili ali pridelali v domačem kraju ali celo ne v Sloveniji - spoznajo, da smo ljudje, države, celine med seboj povezani in soodvisni	- pogovarjajo se o lastnih življenjskih izkušnjah in ugotavljajo, kaj imajo, jedo, uporabljajo, pa ni iz domačega kraja ali iz Slovenije - doma ali v trgovini povprašajo, od kod dobimo sol, sadje, zelenjavo, meso, jajca, južno sadje (banane, ananas, kokos), od kod dobimo nafto, bencin, v cvetličarni povprašajo, od kod pozimi dobijo cvetje in kako ga pripeljejo do nas, - pogovarjajo se, kam gredo na počitnice - zbirajo prospekte o avtomobilih in ugotovijo, kje jih proizvajajo	povezanost in medsebojna odvisnost ljudi in držav	Če je mogoče, naj se organizira obisk tržnice, ogleda film o drugih - oddaljenih državah in o tem, kaj iz njih uvažamo.	
PRAZNUJEMO				

• širijo spoznanja o različnih praznovanjih • spoznavajo pestrost različnih praznovanj doma in po svetu (osebna, lokalna, verska, državna, mednarodna) • spoznajo, da so nekateri prazniki povezani z bojem za določene pravice	• pogovarjajo se o pomenu različnih praznikov • ugotavljajo, da nekateri prazniki označujejo pomembne dneve v boju za pravice ljudi pri nas in drugod po svetu: (npr. zmaga nad fašizmom, pravice delavcev, pravice žensk, pravice otrok, dan Zemlje idr.)	prazniki	Praznike omenjamo ob posameznih praznikih ali pred njimi. Pri dejavnostih uporabljamo videoposnetke in AVGS-metoda, filme, fotografije, koledarje in podobno. Smiselno se uporabljajo didaktična priporočila za 1. razred.	
BILO JE NEKOČ ...				
• spoznavanje pomena naše dediščine • spoznavajo in vrednotijo spremembe v svojem kraju • vedo, da so s krajem povezane nekatere znane osebe	• iskanje podatkov o življenju v preteklosti iz različnih virov informacij • poslušanje ljudskih otroških pesmi, • izdelovanje glasbil po vzorcu ljudskih glasbil • opazovanje in uprizarjanje rajalnih iger in izštevank • ljudski plesi • ljudski običaji (jurjevanje, kurentovanje) • poslušanje, prebiranje ljudskih pravljic, pripovedk, basni • ogled kraja in pogovor o spremembah v kraju, ki se jih spominjajo • zbiranje starejših razglednic in fotografij svojega kraja • primerjanje starejše fotografije svojega kraja z današnjim videzom, • ogled kulturnozgodovinskih znamenitosti kraja • ogled krajevnega muzeja ali zbirke • primeri lokalnih pripovedk in obeleževanje zgodovinskih dogodkov v kraju	dediščina, kaj so nam zapustili predniki, naš kraj se spreminja	Ljudske običaje spoznavajo ob konkretnih priložnostih. Kulturnozgodovinske zanimivosti kraja naj izbere učitelj (učiteljica). Vsebine povezujemo s poglavjem: Pogledam naokrog.	slovenščina, glasba, likovna vzgoja

JAZ IN NARAVA				
• spoznavajo živa bitja ter okolja, v katerih žive • dopolnjujejo in oblikujejo predstavo o značilnih okoljih v Sloveniji ter živalih in rastlinah v njih (park, travnik, gozd, sadovnjak, polje idr.) • spoznavajo sebe ter si oblikujejo predstave o tem, kako ljudje žive, rastejo, se hranijo, premikajo in uporabljajo svoja čutila • spoznavajo kako otrok nastane, se razvija v materi, se rodi in raste, in odkrivajo, kako se razmnožujejo druga živa bitja	• iskanje, odkrivanje, opazovanje, primerjanje, raziskovanje živih bitij v njihovih okoljih v ožji in širši okolici in v učilnici • primerjanje rastlin in živali iz različnih okolij • zbiranje podatkov o živih bitjih in življenjskih okoljih s pomočjo različnih virov • zbiranje podatkov o nekem procesu (npr.: s čim se hranijo ptice, kako se gibljejo, kje se gibljejo) in povezovanje z okoljem • razvrščanje zbirk listov, plodov v različne umišljene sisteme • obisk živalskega vrta, botaničnega vrta ali učne poti • primerjanje lastnosti človeka z živalmi • preučevanje povezav med čutenjem in reakcijo telesa • gledanje slik in filmov ter pogovarjanje o nosečnosti, porodu in razvoju otroka • opazovanje mladičev živali, gledanje filmov, slik ter pogovarjanje o brejosti, skotitvi, zleganju	živa bitja v življenjskih okoljih (izbor iz življenjskih okolij: travnik, vrt, sadovnjak, vinograd, gozd, park, stoječa in tekoča celinska voda, morje, kmetija) značilnosti človeka, človeško telo, spočetje in razvoj otroka, razmnoževanje živali	Pri spoznavanju živih bitij učence vodimo podobno kot v drugem razredu, usmerjamo jih v opazovanje podrobnosti, kar vzpodbuja natančnost pri opazovanju in prepoznavanju. Pri tem naj uporabljajo tudi ročne lupe in druga optična pomagala. Z njimi si ustvarijo predstavo o živem svetu, ki ga ne vidijo s prostim očesom. V preučevanja vključujemo nova okolja, ki jih učenci niso spoznali v prvem in drugem razredu. Spoznavanje živih bitij in značilnih življenjskih okolij v Sloveniji lahko s pomočjo filmov ali obiska živalskega vrta popestrimo z drugačnimi bitji oddaljenih življenjskih okolij. Začetke klasifikacije uvajamo šele, ko so učenci že spoznali večje število organizmov. Učence in učenke spodbujamo, da sami razmišljajo o tem, po kakšnih kriterijih bi razvrščali organizme. Telo lahko začnejo spoznavati kot sistem, v katerem deli telesa sodelujejo. S pomočjo slik, filmov, pogovora idr. razvijamo spoznanja o razvoju zarodka in otroštvu.	slovenščina, matematika, likovna vzgoja
• spoznavajo ponavljajoče se spremembe (vreme, letni časi) in spremembe, ki jih povzroča človek	• doživljanje narave in dejavnosti živih bitij v časovnih intervalih skozi vse leto • obiskovanje in opazovanje izbranega življenjskega okolja v različnih obdobjih • gledanje slik, primerjanje in pogovarjanje o spreminjanju človeka od rojstva do starosti	živa bitja se spreminjajo, živa bitja v letnih in vremenskih spremembah, letni časi, dejavnosti človeka, vezane na letni čas	Spremembe v naravi naj opisujejo, merijo, beležijo in preprosto grafično prikažejo (npr. rast rastline v lončku).	slovenščina, matematika, likovna vzgoja

• spoznavajo, kako so živali, rastline in ljudje povezani med seboj in z neživo naravo • spoznajo, da ljudje živijo dlje kot večina drugih živali, toda vsa živa bitja umrejo • spoznavajo, da se živa bitja po smrti razgradijo • spoznavajo, da imajo rastline, živali in človek lastnosti, ki jim pomagajo živeti v njihovih okoljih	• opazovanje, iskanje podatkov in preučevanje, kdo se s kom prehranjuje, in izdelovanje sheme preprostega prehranjevalnega spleta • primerjanje podatkov o življenjski dobi človeka in drugih živih bitij, • opazovanje razkroja v modelu kompostnika • opazovanje stelje • primerjanje lastnosti živih bitij v različnih okoljih	prehranjevalne povezave med živimi bitji, življenje, umiranje in razkroj živih bitij, lastnosti živih bitij v povezavi z življenjskim okoljem	Na konkretnih primerih v naravi in v gojilnicah odkrivajo osnovne dele prehranjevalne verige. Neposredna opazovanja dopolnimo z naravoslovnimi filmi. Spoznanja razširijo s podatki iz literature in drugih virov in sestavijo preproste prehranjevalne povezave, ki bodo verjetno v obliki mreže. V prehranjevalne povezave naj umestijo tudi človeka. Pojmov, kot sta prehranjevalna veriga in prehranjevalni splet, ne uporabljamo. V gojilnici lahko opazujejo življenjski cikel, smrt in razkroj živega bitja s kratko življenjsko dobo (npr. paličnjak). Pozornost usmerjamo v prepoznavanje lastnosti, po katerih se organizmi enega habitata razlikujejo od organizmov drugega, ter v ugotavljanje, kako jim nekatere teh razlik pomagajo preživeti.	slovenščina, matematika, likovna vzgoja
• spoznajo, da živa bitja potrebujejo za življenje hrano, vodo in zrak, da morajo izločati ter da potrebujejo okolje, v katerem lahko živijo • spoznajo, da potrebujejo rastline za življenje tudi svetlobo ter snovi, ki so v prsti ali vodi • vedo, da hrana oskrbuje telo z energijo in snovmi za rast in vzdrževanje telesnih delov, neprebavljivi deli hrane pa se izločijo	• urejanje gojilnic ter opazovanje, negovanje in skrb za živali in rastline v gojilnicah in v naravi • opazujejo živali in rastline v gojilnicah ter izvajajo neškodljive poskuse • primerjanje življenjskih potreb živali in rastlin v različnih okoljih • obisk šolske kuhinje • vaje z obremenitvijo telesa in opazovanje potrebe po dihanju	potrebe živali za življenje: voda, zrak, hrana, okolje, izločanje, potrebe rastlin za življenje: voda, zrak, svetloba, snovi v prsti ali vodi, okolje, sestavine hrane, shranjevanje hrane	Samostojno naj skrbijo za živali in rastline v učilnici. Živali naj bodo v učilnici le toliko časa, dokler učenci želijo in lahko skrbijo zanje. Izkusijo naj nove povezave med rastlinami in živalmi v smislu pretoka snovi in energije. Utrjujejo spoznanje, da je za življenje nujno potrebno sprejemanje in izločanje snovi. Načrtujejo poskus o učinku vode, svetlobe in gnojil na rastlino, vendar naj njihov eksperiment sočasno vključuje le eno spremenljivko.	slovenščina,

• spoznavajo, kako ljudje vplivajo na naravo in kako lahko prispevajo k varovanju in ohranjanju naravnega okolja • spoznavajo najpomembnejše okoljske probleme in načine reševanja nekaterih okoljskih problemov	• opazujejo okolje in odkrivajo primere onesnaženja • pogovor o onesnaženosti zraka, vode, tal, izginjanju živalskih in rastlinskih vrst v Sloveniji • pogovor o možnih posledicah spreminjanja življenjskega okolja, ki temelji na izkušnjah učencev	problemi onesnaževanja zraka, vode, tal, spreminjanje življenjskega okolja, reševanje problemov onesnaževanja okolja, vpliv onesnaževanja vode, zraka in zemlje na človekovo zdravje	Omogočimo nove neposredne izkušnje o posegih v okolje in širimo spoznanja, kako človek spreminja naravno okolje in kako se zmanjšuje in slabša življenjski prostor za živa bitja, ki tam živijo. Pogovarjamo se o okoljskih problemih v njihovi okolici.	
JAZ IN ZDRAVJE				
• seznanijo se s preprečevanjem bolezni, s pogostimi boleznimi, zdravljenjem, nego in okrevanjem • spoznajo, da nekatere bolezni povzročajo zelo majhna bitja (mikrobi) • spoznajo da bolezni, ki jih povzročajo mikrobi, lahko razširjajo ljudje in živali • spoznajo, da obstajajo nekatere bolezni, ki jih ljudje lahko dobijo le enkrat, in da mnoge bolezni lahko preprečujemo z zaščitnim cepljenjem	• pogovarjanje o zdravju in ohranjanju zdravja • z eksperimenti in pogovorom ugotavljajo pomen kože pri zaščiti organizma, opazovanje drobnih bitij z mikroskopom	najpogostejše bolezni, preprečevanje in zdravljenje, preprečevanje bolezni, cepljenje	Pouk naj vodi k razumevanju nekaterih znakov bolezni, vendar se ne spuščamo v večje podrobnosti in ne pričakujemo poznavanja bolezenskih znakov. Govorimo o gluhoti in naglušnosti, o slušnih pomagalah in ravnanju z njimi.	telesna vzgoja, likovna vzgoja
POGLE DAM NAOBKROG				

• spoznavajo vzroke za potovanja • poznajo različna prometna sredstva in objekte ter njihovo vlogo v prometu (kolo, motor, avto, avtobus, tovorno vozilo, vlak, letalo, ladja itd.) in okolju • spoznavajo, da promet onesnažuje: zrak, vodo, prst (če ni nujno, izberemo za pot sredstvo, ki manj onesnažuje, gremo peš, s kolesom, vlakom)	• ob pogovorih opišejo svoja potovanja, preberejo krajši opis nekega potovanja • ogled avtobusne in železniške postaje (letališča in pristanišča) • s pomočjo slik in filmov opazujejo in opisujejo različna prometna sredstva in njihov pomen za človeka • opazujejo vpliv različnih vrst prometa na pokrajino (veliko prostora za letališča, ceste, onesnaževanje zraka z izpušnimi plini) • opazujejo gostoto prometa v različnih delih dneva • utrjujejo ravnanje po prometnih predpisih in znakih	promet, obnašanje in varnost v prometu	Prometna vzgoja se je tukaj iz neposrednega, znanega okolja razširila tudi na prometna sredstva. Več časa namenimo tudi pravilom obnašanja v različnih prometnih sredstvih. Ob opazovanju gostote prometa izdelajo preproste zemljevide, kjer z različnimi barvami pobarvajo različno obremenjene ulice in ceste. Še vedno opozarjamo na varno gibanje gluhih in naglušnih v prometu.	
• razvijajo čut za varovanje in vzdrževanje okolja • vedo, da moramo grajeno okolje vzdrževati • spoznavajo, kako lahko sami skrbijo za okolje • razumejo in opišejo načine in skrb za ohranjanje urejenega okolja v domačem kraju in bližnji okolici	• opisujejo svojo skrb za varovanje okolja, ob pogovorih razmišljajo o posledicah svojega ravnanja v okolju - ob pogovorih ali sprehodih ugotavljajo, kdo škoduje naravi in kako sami lahko delajo škodo tudi ob hoji po travnikih, nabiranju rož in gob • opazovanje onesnaženosti tekočih in stoječih voda • ob sprehodih spoznavajo, da za vsak prostor nekdo skrbi, ob tem ugotavljajo, kakšna je njihova vloga v skrbi za urejeno okolje • spoznajo službo, ki skrbi za odvoz smeti in za sortiranje odpadkov	skrb za okolico šole in domač kraj, onesnaževanje okolja	Vsebine niso namenjene čistilnim akcijam; več časa naj bo namenjenega opozarjanju na obnašanje tudi ob sprehodih v naravni pokrajini in ugotavljanju, koliko lahko sami pripomorejo k lepšemu okolju in kako ga tudi sami uničujejo.	
• spoznavajo različne tipe naselij • spoznavajo razlike med vasjo in mestom	• ob ogledu kmetije se sprehodijo skozi vaško jedro in primerjajo hiše v mestu in na vasi • izdelajo maketo vasi	življenje v različnih oblikah naselij (vasi in mesta)	Organiziramo ekskurzijo v mesto ali na podeželje, tema je primerna za dneve dejavnosti.	

• spoznajo življenje in delo na kmetiji • prepoznajo različne obdelovalne površine	• obišejo kmetijo in si ogledajo opravila na kmetiji, ogledajo si njivske površine, gradnjo kmetije in namembnost različnih prostorov (stanovanjska hiša, hlev) sadovnjak, njiva, travnik, pašnik • izdelajo maketo in zemljevid kmetije in okolice	življenje in delo na kmetijah	Organiziramo ekskurzijo v najbližje vaško naselje.	
• spoznavajo tržnico in ponudbo na njej	• poizvedujejo o tem, od kod prihaja hrana na tržnico • poiščejo, katera hrana ni iz domačega okolja in države, in se pogovorijo o tem • spoznavajo razlike med našim podnebjem in podnebjem v teh pokrajinah	tržnica kot prostor, kjer se oskrbujemo z različno hrano, ki prihaja iz Slovenije ali iz drugih dežel	Tržnico spoznavajo v domačem kraju, drugače pa ob ekskurziji v bližnje mesto s tržnico. Dovolj je že nekaj stojnic, kjer prodajajo različne kmetijske pridelke.	slovenščina, matematika, likovna vzgoja
• širijo spoznavanje o drugačnih površinskih oblikah	• s pomočjo zemljevidov, slik in filmov, pripovedovanja, lastnih izkušenj in drugih virov spoznavajo drugačne površinske oblike - puščave in visoko gorovje, otoki in obala ipd. • te pokrajine s pomočjo učitelja poiščejo tudi na globusu	pokrajine v Sloveniji in po svetu so različne	V razredu naj bo stalno zemljevid Slovenije in globus.	
• spoznajo različne vrste skic in zemljevidov • znajo povedati, čemu so zemljevidi namenjeni • rišejo preproste skice obiskane kmetije, vasi in tržnice in oblikujejo legende	• spoznajo kompas in osnovne strani neba • ob skicah domačega kraja ali soseske označujejo pomembne stavbe (šola, cerkev, muzej idr.) • ogledajo si različne (otroške) atlase in ugotavljajo, da so v njih različni zemljevidi	izdelovanje preprostih zemljevidov, orientacija v prostoru	Skice, ki jih rišejo otroci so že prvi zemljevidi. Pri tem uvajamo uporabo simbolov: modra črta za potok, črna črta za cesto in podobno.	

KAJ ZMOREM NAREДИТИ				
• spoznavajo spreminjanje snovi na zraku, sončni svetlobi in v vodi • vedo, da se nekatere snovi na zraku, soncu ali v vodi spremenijo • vedo, da je voda lahko onesnažena, čeprav tega ne vidijo	• sušenje gob, jabolk ipd., primerjanje teže ali velikosti sadežev pred sušenjem in po njem, opazovanje gnitja jabolka, preperevanje listja, papirja, plastike, opisovanje sprememb in pogojev • preizkušanje spreminjanja snovi v vodi, raztapljanje snovi v vodi	sončna svetloba, zrak in voda spreminjajo snovi, nekatere so na spremembe bolj odporne, druge manj, nekatere lastnosti se spremenijo	Pri raziskovanju skušamo uvajati čim več raziskovalnih postopkov (načrtovanje, napovedovanje, postavljanje hipotez, eksperimentiranje, sporočanje, uporaba preglednic, grafov).	
• spoznavajo spreminjanja snovi pri segrevanju • opisujejo lastnosti snovi pred segrevanjem in po njem • napovedujejo spremenjene lastnosti po segrevanju in po ponovnem ohlajanju (za nekatere snovi)	• mehčanje plastelina z gnetenjem, taljenje parafina, čokolade, pečenje toastov, priprava testa in pečenje piškotov, opazovanje in opisovanje spreminjanja lastnosti, oblikovanje preglednic	snovi pri segrevanju spreminjajo lastnosti	Uporaba učilnice za gospodinjstvi pouk za eksperimentiranje s snovmi. Predlog dneva dejavnosti: priprava jedi po receptu, spoznavanje kuhinjske opreme.	
• spoznavajo lastnosti zraka • vedo, da je zrak povsod okoli nas, da je zrak lahko onesnažen in škoduje zdravju, znajo povedati nekaj primerov, kdo onesnažuje zrak	• poskusi z zrakom, poskusi za dokazovanje zraka v prostoru • poskusi z gibanjem zraka	snovi zavzemajo prostor, zrak kot predstavnik plinov (v zraku so različni plini, kisik je pomemben za dihanje), onesnažen zrak	Poudarek je na odkrivanju zraka kot snovi. Povezujejo gibanje zraka in gibanje v zraku in v vodi.	

• uporabljajo različna gradiva, orodja, obdelovalne postopke in zvezo med lastnostjo gradiv in načini obdelave: preoblikujejo, režejo, spajajo • vedo, da pri delu nastajajo odpadki, za odpadke je potrebno poskrbeti, nekatere odpadke lahko ponovno uporabimo	• preoblikovanje in rezanje papirnih gradiv (papirja in tankega kartona), tanke pločevine in tanke žice: darila in drobni okrasni predmeti (mobili), modeli vodne ure, vetrnice, vodni mlinčki • spajanje s šivanjem (šivanje gumba) • ulivanje mavca: oblikovanje z odvzemanjem (pustna maska) • varčno ravnanje z gradivi, razvrščajo odpadke, ki pri tem delu nastajajo; ločeno zbiranje odpadkov	zveza med lastnostjo materialov in načini obdelave, varno in urejeno delovno mesto, ravnanje z opremo in gradivi, sestavni deli in celota	Učenci in učenke za vsako delo primerno zaščitijo sebe, delovno površino in vzdržujejo red na delovnem mestu; uporabljajo varne postopke dela.	
• spoznavajo, da na gibanje lahko vplivamo • napovedujejo spremembo gibanja glede na zunanji vpliv, določijo spremenljivko, ki vpliva na gibanje	• poskusi s spreminjanjem gibanja z dotikom: hitrost in smer vetra vpliva na vrtenje vetrnice, vodni tok vpliva na gibanje mlinčka • spreminjanje gibanja na daleč, poskusi z magneti, poskusi z plavajočimi igračami • igre z vozili, žogami in krogli, opisovanje gibanja, začetek in konec gibanja, primerjanje hitrosti	zunanji vplivi na smer in hitrost gibanja teles primerjava premih gibanj, od kdaj do kdaj, od kod in kam, kako dolgo, kako hitro	Izvajanje poskusov s sistematičnim spreminjanjem spremenljivke npr. višine klanca, po katerem spuščamo vozilo.	športna vzgoja
• spoznavajo gibanja teles v vodi in zraku • povezujejo hitrost gibanja in obliko ter velikost telesa	• opazovanje in preizkušanje padanja listov in semen, padal, balončkov, milnih mehurčkov, gibanje ladjic in čolničkov, potapljanje v vodi, hitrost padanja različnih teles v vodi in zraku	voda in zrak upočasni padanje, hitrost padanja je odvisna od oblike predmeta	Raziskujejo, kako je hitrost padanja odvisna od oblike in velikosti.	športna vzgoja - plavanje

- spoznavajo lastnosti sončne svetlobe - vedo, da svetlobo zaznamo z vidom, čutilo za vid je oko	poskusi s sončno svetlobo, drugi viri svetlobe, smer svetlobe, poskusi z odbijanjem sončne svetlobe, odbijanje od vodne gladine, odbijanje od zrcal, nastajanje senc	viri svetlobe, pot od vira svetlobe do naših oči, smer sončne svetlobe, predmete vidimo, ker se svetloba odbija v naše oči, sončna svetloba lahko spremeni smer, oko je čutilo za vid	Del pouka izvajamo na prostem, izkoristimo lep sončen dan.	
- spoznavajo nebo in obzorje ter glavne smeri - spoznavajo navidezno dnevno gibanje Sonca	opazovanje teles (Luna, zvezde, Sonce) na nebu podnevi in ponoči, opisovanje gibanja in spreminjanja položajev	glavne smeri in lege: nizko in visoko na nebu, obzorje	Izkoristimo šolo v naravi. Luno lahko opazujemo tudi podnevi.	
- znajo opisati pot Sonca po nebu, povezujejo gibanje Sonca z dnevom in nočjo - znajo v svojem kraju določiti vzhod in zahod na odprtem prostoru	opazovanje spreminjanja navidezne lege Sonca na nebu podnevi, posnemanje gibanja Sonca, zaznavanje senc, svetlobe in barv ter sončne toplote	navidezno gibanje Sonca, Sonce vzhaja - vzhod in zahaja - zahod, sence in barve, sončna toplota, svetloba in tema, dan in noč	Posnemanje gibanja Sonca z gibanjem učencev in učenk. Pri delu z učenci in učenkami ne uporabljamo pojma - navidezno.	
- spoznavajo časovni potek pojavov, merjenje časa - delijo dan na ure, ure na minute - merijo kratkotrajne dogodke - znajo časovno opredeliti svoje dejavnosti	- merjenje časa (dan, ura, minuta), uporaba vodnih, peščenih mehanskih in digitalnih ur - določanje, kdaj se je nekaj zgodilo, kako dolgo je trajalo, kdaj se bo zgodilo, uporaba urnikov in vozniških redov - izdelava osebnih urnikov	merjenje časa z urami, delitev dneva na ure, ur na minute	Uporabljajo in izdelujejo peščene, vodne in sončne ure. Primerjajo različne ročne ure. Merjenje časa kombiniramo z vsebinami spoznavanja gibanja.	športna vzgoja
- spoznavajo vremenske pojave, veter in padavine - povezujejo hitrost vrtenja vetrnice z jakostjo vetra - po smeri vetrokaza določijo smer vetra - spoznavajo padavine	- opazovanje smeri in hitrosti vetra, opazovanje dima, zastav, dreves v vetru - izdelava vetrnic - dež in sneg lovijo v posode, merijo količino vode ali snega	hitrost in smer vetra, poimenovanje lokalnih vetrov, dež in sneg kot padavine	Dejavnosti lahko izvedemo večkrat, a krajši čas, ob različnem vremenu in vetrovih.	

• spoznavanje izvorov zvoka, in čutila za sprejemanje zvoka • vedo, da zvok nastaja, ko se telesa tresejo • vedo, da je uho čutilo za zvok	• igranje na preproste inštrumente (bobni, ropotulje, triangel) opisovanje nastajanja zvoka in pot zvoka do ušes, poskusi s potovanjem zvoka po različnih snoveh • izdelovanje glasbil po vzorcu ljudskih glasbil • spoznavajo zvoke iz narave • postavljajo zvočne ovire	razlaga nastanka zvoka pri preprostih inštrumentih - vibriranje, potovanje zvoka po zraku, vodi in trdnih snoveh, uho je čutilo za zvok, širjenje zvoka je lahko ovirano	V povezovanju z vsebinami glasbe izdelajo preprosta glasbila. Eksperimentirajo z izvori zvoka in zvočnimi ovirami. To učno temo obdelamo po metodah primernih za naše učence.	glasbena vzgoja
• spoznajo različne načine prenosa in obdelave informacij • znajo uporabljati vsakdanje pripomočke in naprave za prenos in sprejem informacij (radio, TV, video, telefon, kasetofon, računalnik, CD)	• razvrščanje pošiljanja informacij nekoč in danes (ognji, dimni signali, svetilniki, slike, telefon, računalnik) • iskanje informacij v dnevnem časopisju in revijah • orientacija v TV - sporedu, v katalogih, šolski knjižnici • prispevki o delu na področju spoznavanja okolja za šolski in lokalni časopis ter radio • uporaba računalnika pri različnih dejavnostih	pripomočki za sprejemanje in pošiljanje podatkov in informacij	Opazujejo in beležijo dogajanja v naravi ter jih objavljajo v šolskem ali lokalnem časopisu in radiu in v mladinskem tisku. Uporabljajo mladinski periodični tisk. Dejavnosti izvajamo ob drugih vsebinah.	likovna vzgoja, slovenščina, knjižnična informacijska znanja
• razvijajo sposobnosti za grafično komuniciranje v naravoslovju in tehniki	• prostoročno risanje preprostih predmetov • opis sestavnih delov opazovanih igrač	grafično prikazovanje	Predmete rišejo po spominu ali po lastni zamisli. Izdelujejo preproste načrte za izdelavo mlinčka, vetrnice ipd.	

• znajo shraniti podatke in informacije na različne medije • znajo prebrati obdelane in shranjene podatke in informacije iz tabel in histogramov in obratno	• shranjevanje informacij z besednim zapisom, z risbo, s sliko, z zvočnim zapisom in uporaba shranjenih informacij • razvrščanje podatkov v tabele (urnik) branje in sestavljanje seznamov (kazala v knjigi, učbeniku, seznam naslovov sošolcev in sošolk in podobno) • risanje in branje histogramov: porazdelitev učencev in učenk po barvi oči, las, mesecih rojstva, po velikosti, po številki čevljev; porazdelitev strokov fižola po številčnosti zrn in podobno	obdelava podatkov in informacij	Uporaba računalniške programske opreme za 3. razred. Del dejavnosti izvedemo v povezavi z vsebinami snovi in telesa, prostor in čas, gibanje in sile, vreme in drugimi.	matematika, knjižnična informacijska znanja, slovenščina
--	--	--	--	---

4. KATALOG ZNANJA

4.1. Temeljni standardi znanja ob zaključku poučevanja predmeta

JAZ V DRUŽBI

kdo sem

- človek - posameznik kot enkratno in neponovljivo živo bitje
- razlike med ljudmi
- predstavitev samega sebe
- prepoznavanje čustev

kdo smo in kako živimo

- človekovo življenje in njegov življenjski cikel
- človek se spreminja
- kdo je otrok in kdo odrasel človek
- kakovost življenja

kdo smo in kaj delamo

- vsi ljudje nekaj delajo
- poklici so različni
- prostočasne aktivnosti
- razlike med delom in prostočasnimi aktivnostmi
- proizvodnja dobrin, potrebnih za življenje
- odpadki in kako zanje poskrbeti
- varovanje okolja
- potrošništvo
- denar je treba "zaslužiti"
- osnovne vrednosti denarja
- slovenski denar in denar sosednjih držav

jaz in ti, vi in mi

- pomen pravil družbenega življenja
- vzroki za pravila
- pravice in dolžnosti
- vsak človek ima pravice in dolžnosti
- razlika med morati in smeti
- sporazumi in nesporazumi med ljudmi
- pomen sporazumevanja in dogovarjanja
- interesi in potrebe drugih
- družine so različne
- člani družine
- odnosi med ljudmi so različni
- moji prijatelji in moje prijateljice
- enakost med spoloma
- vsi v družini nekaj delamo
- ljudje smo različni
- ljudje živimo v skupnosti z drugimi in drugačnimi
- pomen sodelovanja med ljudmi
- sodelovanje, pomoč in solidarnost med ljudmi

jaz in moja šola

- šolski prostori
- moji učitelji in učiteljice
- moj razred
- šolska pravila
- jaz kot učenec/učenka
- organiziranost šole
- vodstvo šole
- življenje na šoli
- pomen znanja
- kako se učimo
- pomen razporeditve časa za učenje

spoznavam svoj kraj

- pomembne ustanove v mojem kraju (banka, pošta, trgovina, knjižnica, zdravstveni dom, kulturni dom, cerkev ...)
- zakaj so potrebne te ustanove

kje živimo

- Slovenija je država
- simboli slovenske države
- meje slovenske države
- kdo živi v Sloveniji
- povezanost in soodvisnost ljudi in držav

praznujemo

- kaj praznujemo
- kako praznujemo
- zakaj praznujemo
- nekateri prazniki so povezani s kulturno, versko in državotvorno tradicijo
- prazniki so različni
- nekateri prazniki so povezani z bojem za določene pravice

PRETEKLOST

Moja preteklost

- pomembni dogodki iz mojega življenja
- kaj smo delali v šoli
- časovni termini

Bilo je nekoč

- življenje ljudi v preteklosti je bilo drugačno
- kje so ljudje prebivali v preteklosti in kako
- kako in kaj so ljudje delali v preteklosti
- kako so se ljudje v preteklosti prehranjevali
- kako so se otroci v preteklosti igrali
- kako so se v preteklosti ljudje prevažali
- kaj so nam zapustili naši predniki
- glasba, plesi in običaji v preteklosti
- naš kraj se spreminja
- znani ljudje iz našega kraja

JAZ IN NARAVA

- živa bitja in okolja, v katerih žive
- značilna okolja (v Sloveniji) ter živali in rastline v njih (park, travnik, gozd, sadovnjak, polje ...)
- človek kot živo bitje
- kako ljudje rastejo, se hranijo, premikajo in uporabljajo svoja čutila
- živa bitja so povezana med seboj in z neživo naravo
- zelo velika in zelo majhna bitja
- nekatere živali in rastline so si podobne, druge pa se zelo razlikujejo
- v drugačnih okoljih žive drugačna bitja
- rastline, živali in človek imajo lastnosti, ki jim pomagajo živeti v njihovih okoljih
- kako se razmnožujejo živa bitja
- otrok se spočne in razvija v materi, se rodi in raste
- ljudje in živali se rodijo (skotijo, izležejo, izvalijo), rastejo, imajo potomce, se postarajo in umrejo (poginejo)
- ljudje živijo dlje kot večina drugih živali, toda vsa živa bitja umrejo
- živa bitja se po smrti razgradijo
- živali imajo potomce, ki navadno izhajajo iz dveh staršev
- potomci so podobni "staršem", podobni pa so si tudi med seboj, toda ne povsem
- rastline zrastejo iz semen, čebulic, gomoljev, potaknjencev
- spreminjanje žive in nežive narave
- ponavljajoče spremembe in spremembe, ki jih povzroča človek, vreme ipd. v živi in neživi naravi
- spremembe v okolju so včasih za živali ali rastline ugodne, včasih pa škodljive
- nekatere vrste živali in rastlin, ki so nekoč živele, so popolnoma izginile
- živo, kar je bilo nekoč živo in kar nikoli ni bilo živo
- potrebe živali in rastlin za življenje in ohranitev zdravja
- živa bitja pri ohranjanju življenja iz okolja nekaj sprejemajo, predelujejo in v okolje oddajajo
- živa bitja potrebujejo za življenje hrano, vodo in zrak, morajo izločati ter potrebujejo okolje, v katerem lahko živijo
- rastline potrebujejo za življenje tudi svetlobo ter snovi, ki so v prsti ali vodi
- hrana vsebuje sestavine, ki so nujno potrebne, da se telo giblje, raste in pravilno deluje
- hrana oskrbuje telo z energijo in snovmi za rast in vzdrževanje telesnih delov, neprebavljivi deli hrane pa se izločijo
- živali jedo rastline, druge živali ali oboje
- ljudje pridelujemo hrano
- metode shranjevanja hrane za daljše obdobje
- ljudem stroji pomagajo pri sajenju, spravilu, ohranjanju in premeščanju pridelka
- ljudje vplivajo na naravo
- najpomembnejši okoljski problemi in načini reševanja nekaterih okoljskih problemov
- kako lahko dejavno prispevam k varovanju in ohranjanju naravnega okolja

JAZ IN ZDRAVJE

- ljudje se bolje počutimo, če smo redno telesno aktivni
- uživanje različne zdrave hrane, telesne vaje in počitek pomagajo ohranяти zdravje
- pomen dobrih prehranjevalnih navad ter družabnost, povezana s prehranjevanjem
- skrb za lastno zdravje in zdravje drugih
- nekatere stvari, ki jih dobimo v telo iz okolja, nam lahko škodijo
- pomen redne nege telesa
- preprečevanje bolezni, pogoste bolezni, zdravljenje, nega in okrevanje
- nekatere bolezni povzročajo zelo majhna bitja (mikrobi)
- bolezni, ki jih povzročajo mikrobi, lahko razširjajo ljudje, ki jih imajo

- z umivanjem rok in zob se zmanjša količina nevarnih snovi in drobnih bitij, ki lahko pridejo v telo ali se prenesejo na druge ljudi
- nekatere bolezni ljudje lahko dobijo le enkrat in mnoge bolezni lahko preprečujemo z zaščitnim cepljenjem

POGLEDAM NAOKROG

- pravila obnašanja v prometu
- varna pot v šolo
- osnovni prometni znaki v okolici šole
- pomen vidnosti v prometu
- temeljni geografski pojmi v zvezi s površjem v okolici šole
- pravila obnašanja v različnih prevoznih sredstvih
- različna prometna sredstva
- nevarnosti prometa v različnih vremenskih situacijah
- udeležba v prometu pod vplivom alkohola, drog in zdravil je nevarna
- orientacija v šoli in v okolici šole
- človek spreminja svoje okolje, posegi v okolje so lahko negativni
- pri nas in po svetu obstajajo različne pokrajine
- nekatera prometna sredstva onesnažujejo okolje
- naravne značilnosti okolice šole in okolice domačega kraja
- opazovano pokrajino lahko ponazorimo z modelom ali skico, uporabimo preprosto legendo

KAJ ZMOREM NAREDITI

snovi in telesa

- lastnosti snovi in teles
- postopki za ločevanje trdnih zmesi (sejanje, vejanje, spiranje)
- lastnosti tekočin
- spoznavanje snovi, ki jih uporabljamo (kamnine, prst, voda, mivka, papir, tekstil, kovine, plastika)
- zveza med lastnostjo snovi in uporabo
- iz snovi nastajajo telesa, ena od lastnosti teles je oblika
- mešanje snovi in spremenjene lastnosti zmesi
- snovi v različnih agregatnih stanjih - led, sneg in tekoča voda
- spreminjanje snovi na zraku sončni svetlobi in v vodi
- spreminjanje snovi pri segrevanju
- lastnosti zraka
- gradiva, zveza med lastnostjo gradiv in načinom obdelave ter orodji (papir, les, glina, plastelin, mavec, kovine, naravna gradiva)
- razlikovanje med sestavnimi deli in celoto, povezovanje sestavnih delov v celoto

gibanje in sile

- spoznavanje lastnega gibanja, gibanja živali in igrač
- sledovi gibanja
- kaj gibanje povzroči in kaj ga vzdržuje
- gibanja tehničnih naprav in njihovih delov, vzrok in posledica gibanja
- zveza med sestavnim delom in celoto, prenos gibanja med deli
- pripomočki za gibanje, z uporabo pripomočkov se gibanje spremeni
- na gibanje lahko vplivamo
- gibanje je določeno s prostorom in časom
- gibanje v vodi in zraku je ovirano
- načrtovanje poskusov, določanje spremenljivk, izvajanje poskusov, sporočanje rezultatov

Zemlja in vesolje, prostor in čas

- navidezno gibanje Sonca
- zveza med gibanjem Sonca in dnevnim časom
- nebo in obzorje, glavne smeri
- časovni potek, zaporedje dogodkov, opredelitev pojava v času
- koledar
- merjenje časa
- lastnosti sončne svetlobe
- čutilo za svetlobo je oko
- kroženje Zemlje okoli Sonca
- kroženje Lune okoli Zemlje

vreme

- vremenski pojavi, veter, oblaki in padavine (povezovanje pojavov)
- vpliv vremena na naše (svoje) aktivnosti in življenje rastlin in živali

zvok

- nastajanje in lastnosti zvoka, zvok nastaja pri tresenju teles
- čutilo za zvok je uho
- nastajanje zvoka pri nekaterih inštrumentih ali strojih
- potovanje zvoka po zraku, vodi ali drugih snoveh

prenos informacij in urejanje podatkov

- načini prenosa informacij
- ravnanje ob nezgodah in nevarnostih
- urejanje predmetov... po dogovorjenem kriteriju
- uporaba enostavne informacijske tehnologije, shranjevanje podatkov (kasetofon)
- grafično komuniciranje (skice konstrukcij, izdelkov, zamisli)
- uporaba pripomočkov za sprejemanje in oddajanje informacij
- branje in oblikovanje preglednic in histogramov

4. 2. Minimalni standardi znanj po razredih

4. 2. 1. PRVI RAZRED

vsebine	minimalni standardi
KDO SEM	UČENEC/UČENKA
človek - posameznik kot enkratno in neponovljivo živo bitje	- ve, da med ljudmi obstajajo razlike - zna se predstaviti –govornemu statusu primerno-z osnovnimi podatki
JAZ IN TI, VI IN MI	
pravila družbenega življenja (v družini, v šoli, v našem kulturnem okolju)	pozna nekaj osnovnih pravil, ki jih mora spoštovati v šoli
pravice in dolžnosti otroka	ve, da imajo tudi otroci pravice in dolžnosti
sporazumi in nesporazumi med ljudmi	ve, da se je dogovora treba držati
- družine; - različnost družinskih skupnosti, člani družine	- ve, da so družine različne - pozna poimenovanja osnovnih družinskih članov (brat, sestra, starši, stari starši, sin, hčerka)-govornemu statusu primerno
JAZ IN MOJA ŠOLA	
moja šola	- pozna osnovne podatke o svoji šoli - ve, da so v šoli različni prostori (npr. telovadnica, jedilnica, knjižnica ipd.)
PRAZNUJEMO	
prazniki	ve, da ljudje določenim dnevom dajemo poseben pomen (npr. rojstni dan, dan šole, dan državnosti)
MOJA PRETEKLOST	
- moja preteklost, dogodki iz mojega življenja, kaj smo delali v šoli - časovni izrazi	- razlikuje med sedanjostjo in preteklostjo v svojem življenju - pozna nekatere osnovne izraze za opredeljevanje časa (prej, potem, danes, včeraj, jutri)-govornemu statusu primerno
BILO JE NEKOČ	
bilo je nekoč, bivališča in delo	ve, da je bilo življenje ljudi v preteklosti drugačno
JAZ IN NARAVA	
- bližnja okolja in živa bitja v njih (izbor iz življenjskih okolij: travnik, vrt, sadovnjak, vinograd, gozd, park, stoječ a in tekoča celinska voda, morje, kmetija) - domače živali in ljubljenci, - rastline v razredu in doma - zunanji deli telesa	- prepozna značilna okolja v bližnji okolici šole in doma - prepozna najpogostejše živali in rastline v bližnjem okolju - prepozna nekatere dele telesa domačih živali in sobnih rastlin - ve, da obstajajo zelo majhna živa bitja, ki jih ne vidimo s prostim očesom, in da nam nekatera teh bitij lahko škodijo

▪ narava se spreminja ▪ živali in rastline v letnih časih ▪ dejavnosti človeka, vezane na letni čas ▪ rast in razvoj rastlin, živali in človeka	▪ prepoznavna domačo žival, človeka ali rastlino v različni starosti ali letnem času
▪ živo, mrtvo, ne živo, ostanek živega	▪ na konkretnih primerih razlikuje med živim, mrtvim, ostanki živega in tem, kar nikoli ni bilo živo
▪ rastline potrebujejo svetlobo, vodo, zrak, prst ▪ živali potrebujejo hrano, vodo, zrak ▪ za aktivnost in rast potrebujemo hrano ▪ živali jedo druga živa bitja ▪ hrana je lahko tekoča ali trdna, ima vonj in okus ▪ nekatera živila je treba pripraviti (kuhati)	▪ ve, da potrebujejo rastline vodo ▪ ve, da potrebujejo živali hrano
▪ okoljska vzgoja ▪ človek spreminja okolje	

JAZ IN ZDRAVJE	UČENEC/UČENKA
- ohranjanje zdravja - kdaj smo bolni - preventivno vedenje - prehrana	- ve, da mu/ji uživanje različne zdrave hrane, telesne vaje in počitek pomagajo ohranjati zdravje in dobro počutje - ve, da mu/ji lahko škodijo nekatere stvari, ki jih dobijo v telo iz okolja - ve, da z umivanjem rok in zob zmanjšajo količino nevarnih snovi in drobnih bitij, ki lahko pridejo v telo ali se prenesejo na druge ljudi
POGLEDAM NA OKROG	
promet in varnost v prometu, obnašanje v prometu	pozna varno pot v šolo
okolica šole - do koder nam seže pogled	- pozna osnovne geografske pojme v zvezi s površjem v okolici šole-govornemu statusu primerno - se zna orientirati-sposobnostim primerno- v šoli in v njeni okolici
osnovne površinske oblike v neposredni okolici šole	pozna naravne značilnosti okolice šole
KAJ ZMOREM NAREDITI	
Snovi in telesa	
- lastnosti teles: velikost, teža, oblika - lastnosti snovi: barva, otip (gladko - hrapavo, trdo - mehko, toplo - hladno), vonj	zna opisati-govornemu statusu primerno- telo ali snov z nekaj lastnostmi, razvrstiti telesa in snovi po eni spremenljivki
lastnosti tekočin: nimajo stalne oblike; tekočine, ki se z vodo mešajo in tiste, ki se z vodo ne mešajo; tekočine, ki na vodi plavajo, in tekočine, ki v vodi potonejo	zna prelivati tekočine, naštetih-govornemu statusu primerno- glagole, ki so povezani z dejavnostmi s tekočinami
zveza med lastnostjo gradiv in načini obdelave, varno in urejeno delovno mesto, ravnanje z opremo in gradivi	- zna uporabiti nekatera orodja in pripomočke za delo s papirjem, glino ter naravnimi gradivi in jih –govornemu statusu primerno- poimenovati - ve, da se je za delo treba pripraviti in po delu pospraviti
gibanje in sile	
- gibanje otrokovega telesa, gibanje je spreminjanje lege dela telesa ali položaja telesa, - gibi, ki so samostojni (del telesa) ali povezani	- zna opisati, poimenovati-govornemu statusu primerno- gibanje - ve, da se mora gibati, da se gibljejo tudi živali in da predmete lahko poženemo v gibanje
sestavni deli in celota	zna razstaviti in sestaviti—motoričnim sposobnostim primerno- preprosto tehnično igračo, razlikuje sestavne dele od celote
vreme	

▪ vremenska stanja: sončno, oblačno, deževno, vetrovno, megleno, toplo, hladno ... ▪ vremenski pojavi: veter in oblaki	▪ zna-govornemu statusu primerno- opisati vreme
▪ vremenska stanja in vpliv na življenje rastlin, živali in ljudi	▪ zna povezati vreme in neko dejavnost ljudi ali živali
▪ prenos informacij in urejanje podatkov	
▪ pošiljanje in sprejemanje informacij, ▪ etika telefonskega pogovora, ▪ pomembne številke, ravnanje ob nezgodah in nevarnostih	▪ pozna pomembne telefonske številke in ravnanje v primeru nezgod in nevarnosti, svetlobne signale za nevarnost
▪ urejanje predmetov po dogovorjenem merilu	▪ zna urediti potrebščine, igrače, orodja in drugo po dogovorjenem kriteriju

4. 2. 2. DRUGI RAZRED

KDO SMO IN KAKO ŽIVIMO	UČENEC/UČENKA
človekovo življenje in njegov življenjski cikel; človek se spreminja, kakovost življenja	- ve, da je vsako leto starejši/-ša - pozna razliko med otrokom in odraslim človekom
JAZ IN TI, VI IN MI	
- odnosi med ljudmi, vloge v družini, enakost med spoloma - moji prijatelji in prijateljice, doma vsi nekaj delamo - vsi različni, vsi enaki, ljudje smo različni, ljudje živimo skupaj z drugimi in drugačnimi	- ve, da imamo z različnimi ljudmi različne odnose (npr. ljubezni, skrbi, prijateljstva, sodelovanja) - pozna pomen porazdelitve dela med člani družine - ve, da smo ljudje različni - ve, da ljudje živimo skupaj z drugimi in drugačnimi
JAZ IN MOJA ŠOLA	
šola - organiziranost šole, življenje na šoli	- pozna osnovno organiziranost šolskih prostorov - ve, da v šoli poleg pouka potekajo tudi nekatere druge dejavnosti (npr. radio, časopis, šport ipd.)
PRAZNUJEMO	
prazniki	ve, da imamo v Sloveniji vrsto praznikov povezanih s kulturno, versko in državotvorno tradicijo
BILO JE NEKOČ	
kako smo živeli, kaj smo delali, kako smo se vozili	ve, da so ljudje včasih živeli (stanovali, se prehranjevali, oblačili, delali, se prevažali) drugače kot danes
časovni izrazi	pozna nekatere časovne izraze in jih uporablja-govornemu statusu primerno-(prej, potem, danes, včeraj, jutri, dnevi v tednu)
JAZ IN NARAVA	
- življenjska okolja v ožji in širši okolici šole ter živa bitja v njih (izbor iz življenjskih okolij: travnik, vrt, sadovnjak, vinograd, gozd, park, stoječa in tekoča celinska voda, morje, kmetija) - povezanost živih bitij in nežive narave - gibanje in čutenje	- prepozna in razlikuje značilna okolja v ožji okolici svojega kraja in prepozna najpogostejša živa bitja v njem - ve, kako mu čutila pomagajo živeti, in na konkretnem primeru prepozna vlogo posameznega čutila
- narava se spreminja - živa bitja se spreminjajo - živa bitja v letnih in vremenskih spremembah - dejavnosti človeka, vezane na letni čas	zna navesti-govornemu statusu primerno-nekaj primerov spreminjanja v naravi, ki jih je sam opazoval/-a

▪ podobnosti in razlike živali in rastlin iz različnih okoli	▪ ve, da nekatera bitja živijo le v vodi, druga le na travniku ipd. ▪ ve, da so potomci podobni staršem in navede-govornemu statusu primerno- nekaj živali, pri katerih so potomci sprva zelo drugačni od "staršev"
▪ potrebe rastlin in živali za življenje ▪ prehrana živali in človeka ▪ pretok snovi: zaužitje hrane, predelava in poraba v telesu, izločanje ▪ sestava obroka hrane	▪ zna skrbeti za rastline in živali v učilnici ▪ ve, da potrebujejo rastline vodo in svetlobo ▪ ve, da hrana vsebuje sestavine, ki so nujno potrebne za življenje in ohranjanje zdravja ▪ zna pripraviti preprosto jed ali pijačo
▪ življenjski krog, ▪ starši, "rojstvo" mladiči, rast, odraslost, staranje, smrt ▪ razlike in podobnosti med živimi bitji ter njihovimi potomci	▪ ve, da imajo živali mladiče, da mladiči rastejo, odrastejo, se postarajo in umrejo ▪ prepozna mladiče domačih živali
▪ vrt in sadovnjak ▪ užitne rastline ▪ semena, plodovi ▪ pridelek in "škodljivci" ▪ delo na kmetiji	▪ ve, da rastline zrastejo iz semen, čebulic, gomoljev, potaknjencev ▪ prepozna najpogostejše pridelke na vrtu in njivi
▪ okoljska vzgoja ▪ človek spreminja okolje	▪ pozna primer iz bližnje okolice, kako je človek spremenil okolje
JAZ IN ZDRAVJE	
▪ pomen telesne aktivnosti ▪ skrb za zdravje ▪ prehrana	▪ zna negovati svoje telo in zobe ▪ skrbi za lastno zdravje in zdravje drugih
POGLEDAM NAOKROG	
▪ promet in varnost v prometu, različne vremenske situacije in obnašanje ob njih	▪ razume pomen vidnosti v prometu
▪ okolica šole in orientacija v okolici šole	▪ pozna-govornemu statusu primerno-temeljne geografske pojme v zvezi s površjem v okolici šole
▪ domači kraj, naselja, pokrajina, človek spreminja okolje	▪ ve, da so vplivi človeka na okolje lahko negativni
▪ pokrajine so različne in podobne	
▪ skice, zemljevidi in modeli kot možnost ponazarjanja našega okolja ter orientacija v prostoru	▪ zna narediti skico ali model-grafo-motoričnim sposobnostim primerno- opazovane pokrajine
KAJ ZMOREM NAREDITI	
Snovi in telesa	
▪ snovi: kamnine, les, prst, volna, voda, mivka ▪ papir, tekstil, kovina, plastika; ▪ povezovanje lastnosti in uporabe	▪ zna opisovati-govornemu statusu primerno-in določati lastnosti snovi
▪ lastnosti snovi (plastelin, glina, mavec) in izdelkov; ohranjene in spremenjene lastnosti; zveza med lastnostmi in uporabo	▪ zna opisati-govornemu statusu primerno-snov pred preoblikovanjem in izdelek ▪ zna oblikovati preproste preglednice za vpisovanje lastnosti snovi in izdelkov

▪ lastnosti zmesi so drugačne kot lastnosti sestavin, ločevanje netopnih snovi od vode	
▪ led in sneg sta voda v trdnem stanju, zmrzovanje in taljenje sta obrnljiva procesa	▪ ve, da sta led in sneg voda v trdni obliki, da iz snega in ledu dobimo tekočo vodo, da voda lahko zamrzne v led
▪ zveza med lastnostjo gradiv in načini obdelave, varno in urejeno delovno mesto, ravnanje z opremo in gradivi	▪ pozna nekatere lastnosti lesa kot gradiva in povezuje lastnosti lesa in orodja za obdelavo ▪ zna pripraviti delovno mesto in se za delo pripraviti ▪ ve, da pri izdelavi nastanejo odpadki, za katere moramo poskrbeti, nekatere odpadke lahko ponovno uporabimo
Gibanje in sile	
▪ za gibanje potrebujemo hrano, avto potrebuje gorivo, igrače poganja vzmet ipd. ▪ nekatera gibanja so sestavljena	
▪ gibanje se ustavi, ko je telo v ravnovesju, če ni v ravnovesju, se giblje do ravnovesne lege	▪ ve, da gibajoča telesa lahko ustavimo ▪ zna poimenovati-govornemu statusu primerno- značilna stanja mirovanja (ravnovesja) pri ljudeh, živalih in vozilih
▪ pripomočki za gibanje omogočajo hitrejša ali lažja gibanja ▪ po sledovih lahko določimo smer in način gibanja	▪ zna poimenovati-govornemu statusu primerno-pripomočke za gibanje ▪ razume, da po sledi lahko sklepamo kdo in kako se je gibal
▪ sestavni deli in celota	
Zemlja in vesolje, prostor in čas	
▪ koledar, leto, starost izražamo v letih ▪ Sonce potuje po nebu ▪ čas dneva: zjutraj, dopoldne, opoldne, popoldne, zvečer, noč in dan	▪ ve, da Sonce spreminja svoj položaj na nebu ▪ zna opisati-govornemu statusu primerno- kaj dela ob določenem času dneva in razliko med dnevom in nočjo
Vreme	
▪ oblaki in veter, veter kot premikanje zraka	▪ zna povezati nekatere vremenske pojave ▪ ve, da oblake poganja veter

Zvok	
▪ izvori zvoka, sprejemanje zvoka - uho, ton, jakost in trajanje zvoka	▪ ve, da zvok nastaja takrat, ko se telesa tresejo ▪ zna proizvesti zvok z različnimi predmeti ▪ ve, da je čutilo za sprejemanje zvoka uho
▪ prenos informacij in urejanje podatkov	
▪ shranjevanje in uporaba podatkov in informacij	
▪ grafično sporočanje	▪ zna narisati-grafo-motoričnim sposobnostim primerno- skico preproste konstrukcije
▪ obdelava podatkov in informacij	▪ zna oblikovati preproste preglednice

4. 2. 3. TRETJI RAZRED

KDO SMO IN KAJ DELAMO	UČENEC/UČENKA
šola in znanje; pomen znanja, kako se učim	- ve, da se lahko učimo na različne načine - pozna pomen znanja - pozna pomen razporeditve časa za učenje
delo, poklici in prostočasne aktivnosti	- ve, da vsi nekaj delamo - razlikuje med poklicem in prostočasno aktivnostjo - pozna poklica svojih staršev
proizvodnja, potrošnja in odpadki	- ve, kaj se proizvaja v njihovem kraju - ve, da pri vsaki proizvodnji nastajajo odpadki in da je zanje potrebno poskrbeti
denar, kako ga zaslužimo, za kaj ga uporabimo	- ve, da je denar treba "zaslužiti" - prepozna osnovne vrednosti slovenske denarne enote (bankovci, kovanci) - ve, da imajo druge države druge denarne enote
JAZ IN TI VI, IN MI	
sodelovanje med ljudmi; človek ne živi sam, sodelovanje, pomoč in solidarnost med ljudmi	- ve, da človek ne živi sam - pozna pomen sodelovanja, pomoči in solidarnosti
KJE ŽIVIMO	
pomembne ustanove v kraju (šola, pošta, banka, trgovina, zdravstveni dom, knjižnica, avtobusna postaja, kulturni dom, cerkev, gasilski dom)	- ve, katere ustanove delujejo v kraju, v katerem živi - pozna osnovne dejavnosti teh ustanov
Slovenija - moja domovina	- ve, da je Slovenija država - prepozna obliko Slovenije na zemljevidu - pozna nekatere simbole Slovenske države
povezanost in medsebojna odvisnost ljudi in držav	ve, da vsega, kar rabimo, ne moremo izdelati v domačem kraju (v Sloveniji)
PRAZNUJEMO	
prazniki	- ve, da so praznovanja različna - skuša razumeti, da so nekateri prazniki povezani z bojem za pravice
BILO JE NEKOČ	
kaj so nam zapustili predniki	- ve, da so nam nekatere stvari zapustili naši predniki - pozna nekaj starih otroških pesmi, iger, plesov in običajev-primerno govornemu statusu-
časovni izrazi	pozna in uporablja-govornemu statusu primerno- nekatere časovne izraze (prej, potem, danes, včeraj, jutri, dnevi v tednu, teden, mesec, leto)

▪ naš kraj se spreminja	▪ ve, da se njegov/njen kraj skozi čas spreminja ▪ pozna nekatere kulturnozgodovinske znamenitosti svojega kraja ▪ pozna nekaj znanih oseb iz svojega kraja
JAZ IN NARAVA	
▪ živa bitja v življenjskih okoljih (izbor iz življenjskih okolij: travnik, vrt, sadovnjak, vinograd, gozd, park, stoječ a in tekoča celinska voda, morje, kmetija) ▪ značilnosti človeka ▪ človeško telo ▪ spolne razlike ▪ spočetje in razvoj otroka ▪ razmnoževanje živali	▪ prepozna in razlikuje značilna okolja v ožji in širši okolici njegovega kraja (vrt, njivo, park, sadovnjak, vinograd, travnik, gozd, celinsko vodo, morje) in prepozna najpogostejša živa bitja v njih ▪ imenuje-govornemu statusu primerno- in opredeli glavne zunanje dele "telesa" pri človeku, živalih in rastlinah ▪ ve, da se vsa živa bitja razmnožujejo ▪ pozna nekaj primerov, kako se razmnožujejo najbolj pogoste oziroma učencem najbolj znane živali ▪ ve, da se otrok spočne v materi, in si predstavlja, kje in kako raste in se razvija do rojstva, kako se rodi, in razume, da po rojstvu potrebuje skrbno nego ▪ zna primerjati in razvrstiti živa bitja po enem kriteriju
▪ živa bitja se spreminjajo, ▪ živa bitja v letnih in vremenskih spremembah, ▪ letni časi ▪ dejavnosti človeka, vezane na letni čas	▪ zna na primeru pojasniti-govornemu statusu primerno-, kako se živa narava spreminja v letnih časih
▪ prehranjevalne povezave med živimi bitji, ▪ življenje, umiranje in razkroj živih bitij, ▪ lastnosti živih bitij v povezavi z življenjskim okoljem	▪ na primeru pojasni-govornemu statusu primerno-, kako so živa bitja povezana z okoljem in drugimi bitji ter kako so od njih odvisna ▪ ve, da je človek povezan z drugimi bitji in odvisen od njih ▪ ve, da vsa živa bitja umrejo in se po smrti razgradijo
▪ potrebe živali za življenje: voda, zrak, hrana, okolje, izločanje ▪ potrebe rastlin za življenje: voda, zrak ▪ svetloba, snovi v prsti ali vodi, okolje ▪ sestavine hrane ▪ shranjevanje hrane	▪ ve, da živali potrebujejo za življenje hrano, vodo in zrak ▪ ve, da rastline potrebujejo za življenje svetlobo, vodo, zrak in snovi, ki so v vodi ali v prsti ▪ ve, da živa bitja iz okolja sprejemajo snovi in v okolje izločajo snovi ▪ ve, da hrana vsebuje sestavine, ki so nujno potrebne, da se telo giblje, raste in pravilno deluje ▪ ve, da se hrana lahko pokvari

▪ problemi onesnaževanja zraka, vode, tal ▪ spreminjanje življenjskega okolja ▪ reševanje problemov onesnaževanja okolja ▪ vpliv onesnaževanja vode, zraka in zemlje na človekovo zdravje ▪	▪ na primeru, ki ga je spoznal v naravi, pojasni-govornemu statusu primerno-, kako človek spreminja naravo ▪ ve, da spremembe v okolju lahko škodijo živim bitjem in človeku ▪ navede primer-govornemu statusu primerno-kako sam prispeva k varovanju in ohranjanju okolja
JAZ IN ZDRAVJE	
▪ najpogostejše otroške bolezni, preprečevanje in zdravljenje ▪ cepljenje	▪ zna na primeru pojasniti-govornemu statusu primerno-, kako se širi nalezljiva bolezen in kako se lahko varuje pred okužbo ▪ ve, da nekatere bolezni lahko preprečujemo s cepljenjem
POGLEDAM NAOBKROG	
▪ promet, obnašanje in varnost v prometu prometna sredstva onesnažujejo okolje	▪ ve, da prometna sredstva onesnažujejo okolje
▪ skrb za okolico šole in domači kraj ▪ onesnaževanje okolja	▪ ve, da je naše okolje ponekod onesnaženo
▪ življenje v različnih oblikah naselij (vas in mesto)	▪ pozna osnovne razlike v življenju med vasjo in mestom
▪ življenje in delo na kmetiji	
▪ tržnica kot prostor, kjer se oskrbujemo s hrano, ki prihaja iz Slovenije ali iz drugih dežel	▪ zna ločiti med osnovnimi pridelki, ki jih pridelamo v Sloveniji, in tistimi, ki jih uvozimo
▪ pokrajine v Sloveniji in po svetu so različne	
KAJ ZMOREM NAREDITI	
snovi in telesa	
▪ sončna svetloba, zrak in voda spreminjajo snovi, nekatere snovi so na spremembe bolj odporne, druge manj	▪ ve, da se nekatere snovi na zraku, soncu ali v vodi spremenijo ▪ ve, da je voda lahko onesnažena, čeprav tega ne vidi ▪ zna uporabiti pripravljeno preglednico za sporočanje rezultatov sprememb
▪ snovi pri segrevanju spremenijo lastnosti ▪ izhlapevanje vode	▪ zna opisati-govornemu statusu primerno-lastnosti pred segrevanjem in po njem ▪ zna napovedati-govornemu statusu primerno- spremembo za nekatere snovi
▪ snovi zavzemajo prostor, zrak kot predstavnik plinov, v zraku so različni plini, kisik je pomemben za dihanje, zrak je lahko onesnažen	▪ ve, da je zrak povsod okoli nas ▪ ve, da je zrak lahko onesnažen, znajo povedati –govornemu statusu primerno-nekaj primerov kdo zrak onesnažuje in s čim
▪ zveza med lastnostjo gradiv in načini obdelave, varno in urejeno delovno mesto ravnanje z opremo in gradivi in odpadki	▪ pozna nekatere lastnosti kovin kot gradiva ▪ ve, da pri izdelavi nastanejo odpadki, za katere moramo poskrbeti ▪ razume, zakaj je pomembno ločeno zbiranje odpadkov ▪ zna izdelati vetrnico, mlinček ali podoben izdelek

gibanje in sile	
▪ zunanji vplivi na smer in hitrost ▪ gibanja teles	▪ zna napovedati spremembo gibanja glede na zunanji vpliv, določiti spremenljivko, ki vpliva na gibanje ▪ zna izvesti preprost poskus
▪ primerjava premih gibanj, od kdaj do kdaj od kod do kam, koliko časa, kako hitro	▪ zna časovno in krajevno opredeliti-govornemu statusu primerno- gibanje
▪ voda in zrak upočasnita gibanje, hitrost gibanja je odvisna od oblike	▪ povezuje hitrost gibanja in obliko ter velikost telesa
Zemlja in vesolje, prostor in čas	
▪ Sonce in Luna potujeta po nebu, vzhod in zahod, dan in noč	▪ ve, da Sonce spreminja svoj položaj na nebu, Sonce vzhaja in zahaja, Luna spreminja svojo obliko in položajna nebu ▪ zna določiti vzhod in zahod v svojem kraju
▪ dogodek opredelimo s časom; zdaj, prej, potem, danes, včeraj, jutri, dnevi v tednu	▪ zna urediti dogodke po časovnem zaporedju ▪ zna opisati-govornemu statusu primerno-potek dogodka
▪ Sonce sveti in greje, drugi viri svetlobe, svetloba se lahko odbija, oko je čutilo za vid	▪ ve, da svetlobo zaznamo z vidom, čutilo za vid je oko
▪ merjenje časa z urami, delitev dneva na ure, ur na minute	▪ zna deliti dan na ure, ure ne minute ▪ uporablja različne ure ▪ zna meriti kratkotrajne dogodke ▪ zna časovno opredeliti svoje dejavnosti
Vreme	
▪ hitrost in smer vetra, poimenovanje lokalnih vetrov, dež in sneg kot padavini	▪ zna po smeri vetrokaza določiti smer vetra ▪ zna povezati hitrost vrtenja vetrnice z jakostjo vetra
Zvok	
▪ nastanek zvoka pri preprostih inštrumentih - vibriranje, potovanje zvoka po zraku, vodi in trdnih snoveh	
▪ prenos informacij in urejanje podatkov	
▪ pripomočki za sprejem in oddajanje informacij	▪ gluhi in naglušni učenci znajo uporabiti slušno pomagalo in vibrator za sprejem zvočnih informacij
▪ grafično sporočanje v naravoslovju in tehniki, risbe teles, konstrukcij, namišljenih izdelkov	▪ zna narisati skico preproste konstrukcije, označiti sestavne dele
▪ preglednice in prikaz s stolpci, preglednice	▪ zna vodeno iz podatkov oblikovati preglednice in prikaze s stolpci ▪ zna brati podatke iz preglednic in jih uporabiti

5. PRILOGA

5. 1. SPECIALNO DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Poudarek je na osebnem doživljanju in upoštevanju **izkušenj** in **zamisli**, ki jih učenci in učenke oblikujejo v šoli in zunaj nje. Njihove zamisli in izkušnje so lahko izhodišče za načrtovanje pouka, ki bo zamisli razvijal v smeri znanstvenih pojmov. Pouk naj bo organiziran tako, da bodo učenci in učenke razvijali svoje zamisli in odkrivali nova spoznanja ob **konkretnih dejavnostih** in v **kontekstu**, ki jim je blizu. Učiteljica oziroma učitelj naj jih spodbuja tudi k ozaveščanju, kako so se nečesa naučili. S tem se bodo razširila in poglobila njihova spoznanja o procesu učenja.

V prvem razredu so dejavnosti vodene. Učiteljica oziroma učitelj lahko vodi pouk s postavljanjem vprašanj, tako da bodo tudi učenci in učenke postali večji postavljati **vprašanja**, na katera bodo lahko sami odgovorili s poskusom, raziskavo ali poiskali informacijo v literaturi. Postopoma naj se večja lastna aktivnost otrok tudi pri načrtovanju poskusov in raziskav.

Starosti otrok naj bodo prilagojene tudi učne oblike od skupinskega pouka (vodeno eksperimentiranje ali raziskovanje) do individualnega dela ali dela v parih in skupinah, kjer se znanje prenaša od enega do drugega in ne nastaja le iz lastne izkušnje. Pri obravnavanih vsebinah je poudarek na raziskovanju. Ob koncu tretjega razreda naj bi učenci in učenke že sami zasnovali in izvedli raziskavo, omejili naj bi se na eno spremenljivko. Dejavnosti naj vodijo do konkretnega rezultata, do **izdelka**. To je lahko zbirka fotografij ali histogram po opravljenih meritvah, seznam novih vprašanj, ki so nastala ob neki dejavnosti, risba po opazovanju in podobno.

Učiteljica oziroma učitelj naj upošteva individualne razlike in naj dejavnosti prilagaja sposobnostim učencev in učenk. Pri obravnavi nekaterih družbenih vsebin je pomembna socialna občutljivost učitelja (učiteljice).

Če je le mogoče naj učenci in učenke okolje **spoznavajo neposredno**. Gozd naj spoznavajo v gozdu, kako deluje pošta, naj spoznajo na pošti. Vsebine naj bodo čim bolj aktualne. Učiteljica oziroma učitelj naj izkoristi **aktualne dogodke** in **situacije** v razredu ter jih vplete v pouk. Tako bodo učenci in učenke lažje povezovali izkušnje, ki nastajajo zunaj šole s poukom. Pouk jim bo bližji, če bo učitelj oziroma učiteljica vsebine **smiselno povezoval/a**. Vendar mora biti pri povezovanju jasno, kaj je vodilna vsebina in cilj pouka in kaj se nanjo le navezuje.

Živa bitja naj spoznavajo predvsem neposredno v naravi, pa tudi v gojilnicah, kjer jih trajno gojijo, ali le začasno prinašajo v učilnico ter vračajo v naravo. Učenci in učenke skrbijo za živa bitja v razredu. Pri skrbi za živali in rastline jim omogočimo čim večjo samostojnost. Živali naj bodo v učilnici le toliko časa, dokler učenci to želijo in dokler lahko skrbijo zanje. Pri opazovanju jih navajamo, da varno uporabljajo vsa možna čutila ter da varno delajo z živimi bitji (varno zase in za živa bitja).

Učilnica naj postane učencem in učenkam **zanimiv prostor**, opremljen z zbirkami, pripomočki, priročno knjižnico, raziskovalnimi kotički in izdelki ter poročili.

V prvem triletju je vloga učitelja oziroma učiteljice še posebno pomembna. Učitelj oziroma učiteljica je vir znanja in središče dogajanja. Tako zamišljen pouk zahteva skrbno načrtovanje. Učitelj oziroma učiteljica organizira, vodi aktivnosti, spodbuja, animira, koordinira, opazuje in ocenjuje, pomaga in spodbuja in je najbogatejši vir informacij.

5. 2. SPREMLJANJE IN OCENJEVANJE DOSEŽKOV

Spremljanje in ocenjevanje dosežkov otrok pri predmetu spoznavanje okolja v prvem triletju je opisno. Pouk naj bo organiziran tako, da učenci načrtovane dejavnosti izvajajo sami. Smisel takšnega učenja ni le v pomnjenju dejstev, temveč v razvijanju sposobnosti in spretnosti. Didaktična priporočila iz učnega načrta naj bodo učitelju in učiteljici v pomoč pri načrtovanju in organizaciji pouka.

Pri spremljanju in ocenjevanju naj bo učitelj pozoren na to, kako učenci:

- Razumejo in upoštevajo navodila (samostojno delo, delo v skupinah)
- Sodelujejo pri različnih oblikah dela (delo spremlja le kot opazovalec, samostojno se loti dela, znajde se v različnih situacijah, nalogo dokonča površinsko ali zelo poglobljeno, zagovarja svoj način dela...)

- Upošteevajo mnenja drugih posameznikov in skupin (ne skače v besedo, izrazi svoje domneve in pomisleke, dopušča drugačno razmišljanje sošolcev, je pripravljen spremeniti svoje mnenje na podlagi argumentov in kritično razmišlja o obravnavani snovi)
- Pripovedujejo in pišejo (kratko, jasno, bistveno, zanimivo, zapleteno, brez pravega sporočila, samo z besedami)
- Uporabljajo različne vire, literaturo, pripomočke, zemljevide, preglednice (poišče sam, na učiteljevo pobudo, na vzpodbudo staršev, sošolcev)

Pri spremljanju in ocenjevanju nikakor ne smemo pozabiti na otrokovo vedoželjnost, izvirnost in iznajdljivost.

Učitelj naj bo na vse elemente spremljanja in ocenjevanja zelo pozoren. Išče naj metode, ki bodo za učence vzpodbudne in najprimernejše.

Izogiba naj se frontalnemu delu in faktografskemu pridobivanju ter preverjanju znanja.

Pri spremljanju in ocenjevanju naj učitelj sledi že znani literaturi (Opisno ocenjevanje, Pedagoška fakulteta, Pedagoška obzorja, Novo mesto 1995...) in novostim na področju opisnega ocenjevanja.

Pri spremljanju in ocenjevanju **gluhega in naglušnega učenca** moramo biti pozorni na to, da ustvarjamo prijetno vzdušje, razumevanje in potrpežljivost, ustrezno vrednotimo učenčev napredek in zagotavljamo objektivnost ocenjevanja skozi celoten proces pouka. Pri ocenjevanju so izvzete vsebine, ki temeljijo na akustičnih elementih (ocenjevanje fonoloških, glasoslovnih elementov jezika ipd.). Pisni izdelki so lahko slovnično nepravilni, pojavi se zamenjava besednega reda, zamenjava črk (grafomotorična nezrelost), kar pa naj ne vpliva na oceno. Pri vrednotenju je treba upoštevati, da ti učenci zamujajo v razvoju govora za svojimi slišječimi vrstniki, kar jim povzroča težave, ki se kažejo kot:

- slabše izražanje, skromen aktivni besedni zaklad, pomanjkljive besedne asociacije;
- težave na področju razumevanja povedi in besed, predvsem abstraktnih;
- motnje pomnenja;
- manj razvite motorične sposobnosti.

5. 3. ČASOVNI OKVIR

Spoznavanje okolja obsega v celotnem triletju 315 ur pouka; 105 ur na šolsko leto; 3 ure na teden in trije dnevi dejavnosti (3 krat po 4 ure).

5. 4. Kako uporabljamo učni načrt

Cilji so nanizani v zaporedju in zaradi preglednosti razvrščeni po vsebinah. Uresničujemo jih prek dejavnosti učencev/učenk. Dejavnosti lahko dosegajo hkrati več ciljev, tudi cilje različnih vsebin. Prav tako lahko en cilj uresničujemo prek različnih dejavnosti. Povezave so nakazane v didaktičnih priporočilih in v medpredmetnih povezavah.

Primeri dejavnosti so le predlogi učitelj/učiteljica si lahko za uresničevanje ciljev izbere tudi druge dejavnosti.

